

Møte torsdag den 16. desember kl. 10

President: Kjell Engbretsen

Dagsorden (nr. 32):

1. Innstilling frå næringskomiteen om status for IT- og kunnskapssenteret på Fornebu (Innst. S. nr. 80 (2004-2005), jf. St.meld. nr. 42 (2003-2004))
2. Innstilling fra sosialkomiteen om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2004 under Helse- og omsorgsdepartementet (Innst. S. nr. 82 (2004-2005), jf. St.prp. nr. 22 (2004-2005))
3. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 6. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 23):

«Stortinget ber om at Regjeringen gjennomgår retningslinjene for tilståelse av kompensasjon til kommunene for merutgifter til særlig ressurskrevende brukere ut fra målsettingen om redusert tid fra erkjent behov til kompensasjon og legge fram resultatet av gjennomgangen for Stortinget som del av kommuneøkonomiproposisjonen for 2006.»
4. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 6. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 23):

«Stortinget ber Regjeringen om å tilrettelegge for rutiner for registrering og evaluering av kommunenes tvistesaker for ressurskrevende brukere som behandles av fylkesmannen, og presentere hvordan en slik tilrettelegging bør finne sted, overfor Stortinget som del av kommuneøkonomiproposisjonen for 2006.»
5. Forslag fra stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 35):

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag som innebærer at refusjon til private laboratorier og røntgeninstitutter skjer gjennom regionalt helseforetak.»
6. Forslag fra stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 36):

«Stortinget ber Regjeringen utrede behovet for stønad til barnetilsyn for uføre enslige forsørgere og uføre forsørgere som skal prøve seg i arbeid.»
7. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Karin S. Woldseth og Ulf Erik Knudsen om midlertidig utsettelse av gjennomføringen av monopol på drift av gevinstautomater, for å sikre de frivillige organisasjoners inntekter inntil ESA har avsluttet saken (Innst. S. nr. 89 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:12 (2004-2005))
8. Forslag fra stortingsrepresentant May Hansen på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 37):

«Stortinget ber Regjeringen utrede hvordan ytelsen fødselspenger slår ut for de som føder prematurt, studenter og de som føder flere barn.»
9. Forslag fra stortingsrepresentant May Hansen på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 37):

«Stortinget ber Regjeringen utrede et forslag om å utvide retten til fødselspenger for de som føder tvillinger, trillinger osv. i Revidert budsjett for 2005.»
10. Forslag fra stortingsrepresentant May Hansen på vegne av Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 37):

«Stortinget ber Regjeringen endre folketrygdloven slik at begge foreldrene får rett til ytelser ved fødsel basert på egen opptjening, uavhengig av den andres yrkesaktivitet før og etter fødselen fra 1. juli 2005.»
11. Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om forbud mot seksuell bruk av dyr, og forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om straffebestemmelse mot seksuell omgang med dyr (Innst. S. nr. 87 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:5 (2004-2005) og Dokument nr. 8:17 (2004-2005))
12. Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Ola D. Gløtvold og Eli Sollied Øveraas om lovmessig å forby erverv, besittelse og bruk av dopingmidler, og forslag fra stortingsrepresentantene Magnar Lund Bergo, May Hansen, Sigbjørn Molvik og Siri Hall Arnøy om tiltak for å begrense bruken av dopingmidler blant barn og unge (Innst. S. nr. 64 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:84 (2003-2004) og Dokument nr. 8:89 (2003-2004))
13. Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Gunn Karin Gjøl, Knut Storberget og Anne Helen Rui om tiltak for å styrke voldtektsofres rettssikkerhet (Innst. S. nr. 86 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:94 (2003-2004))
14. Forslag fra stortingsrepresentant André Kvakkestad på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 27):

«Stortinget ber Regjeringen innrette avgiftene for Stiftelsestilsynet som flate satser, og med den forutsetning at staten selv dekker de mindreinntektene som oppstår ved at enkelte stiftelser fritas for gebyrer.»
15. Forslag fra stortingsrepresentant Kari Lise Holmberg på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 31):

«Stortinget ber Regjeringen i det pågående arbeid med et generelt underholdskrav ved familiejenforening, om å legge vekt på en helhetlig økonomisk vurdering. I denne sammenheng ber Stortinget Regjeringen om også å vurdere en økning av beløpets størrelse.»

16. Forslag fra stortingsrepresentant Heikki Holmås på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 31):

«Stortinget ber Regjeringen avskaffe underholds-kravet i forbindelse med familiegjenforening for flyktninger med opphold på humanitært grunnlag.»

17. Referat

Presidenten: Følgende innkalte vararepresentanter har tatt sete:

For Akershus fylke: Sverre Myrli, Mette Korsrud og Harald Espelund

For Hordaland fylke: Ragna Flotve

For Troms fylke: Ruth Stenersen

For Vestfold fylke: Marie Kjørstein

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Ranveig Frøiland. – Andre forslag foreligger ikke, og Ranveig Frøiland anses enstemmig valgt som settepresident for Stortingets møte i dag.

Representanten Morten Lund vil framsette et privat forslag.

Morten Lund (Sp) [10:02:55]: På vegne av Ola D. Gløtvold og meg selv vil jeg foreslå at det utarbeides en handlingsplan for å redusere sukkerforbruket blant barn og unge.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglemessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling frå næringskomiteen om status for IT- og kunnskapssenteret på Fornebu (Innst. S. nr. 80 (2004-2005), jf. St.meld. nr. 42 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Åsa Elvik (SV) [10:05:05] (ordfører for saka): Normalt skulle eg vel som saksordfører ha trekt opp nokre felles tankar på vegner av komiteen, men som dei som les innstillinga, kan sjå, er det ingen ting komiteen står i lag om. Eg føreset derfor at mindretalet gjer greie for sine holdningar. Eg vil bruke mi taletid til å gjere greie for SV sine synspunkt og dessutan for den delen av innstillinga der vi utgjer fleirtalet saman med regjeringspartia.

Då Stortinget behandla forslaget frå Øystein Djupedal og Inge Ryan om å få ein statusrapport for IT Fornebu «med vekt på å få en vurdering av om utviklingen av senteret er i tråd med Stortingets intensjoner, og analysere om prosjektets konsept som næringspolitisk virkemiddel har virket som forutsatt», motsette Arbeidarpartiet og Framstegspartiet seg dette og meinte at det var å stikke kjeppar i hjula for IT Fornebu. Refrenget frå desse partia har vore at det ikkje er IT Fornebu sin feil at IT-bobla sprakk, og at det ikkje er IT Fornebu sin feil at leigemarknaden for næringsbygg i Oslo-området har overkapasitet.

Eg registrerer at dei partia som var imot at det skulle utarbeidast ein statusrapport, er dei partia som har fremma konkrete forslag i dag. I SV tolkar vi det som at IT Fornebu sine mødrer og fedrar set pris på denne anledninga til å følgje opp avkommet sitt. Og det unner vi dei gjerne.

Nærings- og handelsdepartementet har som ledd i arbeidet med stortingsmeldinga fått utarbeidd ein ekstern statusrapport, utført av det danske konsulentselskapet Oxford Research AS. Hovudkonklusjonen i denne rapporten kan oppsummerast i ei setning: IT Fornebu har tapt visjonshøgde. Den danske konsulenten seier at ein i realiteten siktar mot å utvikle ein velfungerande næringspark i Oslo-regionen framfor eit kunnskapssenter av internasjonal betydning. Konsulenten underbygger dette ved å vise til at senteret ikkje blir marknadsført internasjonalt, at det, med unntak av Simula-senteret, ikkje er etablert forskings- og utdanningsaktivitetar, og at planane om å bli eit nasjonalt senter for etterutdanning og elektronisk læring er gitt opp. I rapporten kjem det fram at ei mogleg årsak kan vere at utover eigedomsfokuseringa er IT Fornebus forhold til visjonen sin relativt vag. Tilnærminga har vore lite konkret og utan klare prioriteringar, utan strategiar for å halde fast på og vidareutvikle visjonen sett av Stortinget i hovudavtalen.

IT Fornebu byggjer på tanken om at fysisk nærleik fremmar sjansane for sosial interaksjon, og at det er ein grunnleggjande føresetnad for kunnskapsbasert utvikling og verdiskaping. Statusrapporten fortel oss at sjølv om 60 pst. av bedriftene har sosiale relasjonar – i kantina og slikt – med andre på Fornebu, er det berre 4 pst. som seier dei samarbeider med Simula. Konsulenten vurderer det til at dette er fordi «meget få af centrets bedrifter har teknologihøjde og kompetence, som muliggjør et sådant samarbejde».

Lat meg bruke dette som anledning til å seie litt om Simula. Simula Research Laboratory blei etablert og formelt opna på Fornebu i april 2002. Simula etablerte i mars

(Elvik)

i år sitt eige innovasjonsselskap. Ein internasjonal komite har nyleg utført ei evaluering av Simula-senteret på oppdrag frå Norges forskningsråd. Av evalueringa går det fram at «Simulasenteret har gjort imponerende fremskritt siden etableringen», og at senteret «drives som en effektiv forskningsenhet med voksende internasjonal anerkjennelse». Dette har fleirtalet i næringskomiteen merka seg, og vi gir i innstillinga uttrykk for at vi ser positivt på at Simula får etablert forskingskontraktar i perioden 2006–2015.

Simula skriv i eit brev til komiteen at «det har bekymret oss at det har vært et relativt sterkt fokus på eiendom og infrastruktur og lite fokus på forskning og innovasjon» hos IT Fornebu. Den internasjonale komiteen som har evaluert Simula, meiner også at satsinga på Fornebu ikkje har utvikla seg som forventa, og at Simulas lokalisering inneber ei ulempe i dag fordi det er «en unødvendig hindring for et samarbeid med andre sentre i Oslo-regionen og begrenser deltakelsen av mastergradsstudenter fra Universitetet i Oslo». Den internasjonale komiteen meiner derfor at relokalisering av Simula kan måtte vurderast.

Eg vil i denne samanhengen berre presisere det SV og regjeringspartia gir uttrykk for i innstillinga, at løyvingane til Simula ikkje er avhengig av lokalisering på Fornebu. Simula står fritt til å vurdere lokalisering der dei reknar det som mest formålstenleg ut frå deira målsetjingar og visjonar.

Frå SV si side har vi lagt spesielt merke til at det tel positivt i evalueringa av Simula at dei organisatoriske og økonomiske rammevilkåra gjer det mogleg å leggje vekt på å fremme grunnforskning, samtidig som ein også dekkjer det meir breie feltet frå doktorgradsutdanning til kommersialisering. For oss er denne koplinga eit vesentleg forskings- og næringspolitisk poeng.

Lat meg bruke dette poenget som sjanse til å lyfte blikket litt. SV er einig i at spørsmålet var rett stilt av tilhengarane av IT Fornebu. Korleis utviklar vi norsk økonomi? Korleis utviklar vi alternativ til ein norsk råvarebasert økonomi? Men det som starta som ein idé hos Norsk Investorforum, er ikkje det rette svaret. Fasiten er ikkje IT Fornebu. Eller som det heiter i statusrapporten: Det var ein overraskande mangel på analytisk funderte argument for at det var *nettopp* eit IT-senter *nettopp* på Fornebu som var svaret på spørsmålet.

SV meiner at staten har ei sentral rolle i norsk næringspolitikk utover fasilitatorrolla, utover det å forvalte statens eigarskap ut frå reint kommersielle omsyn. Ein offensiv IT- og kunnskapspolitikk er ein sjølvsagd del av ein næringspolitikk for framtida, men det er ikkje slik at meir IT gir meir og betre bedriftsutvikling. Å byggje norsk IT-kompetanse er noko anna enn å byggje miljø. Å satse på IT er noko anna enn å fylle eit tomt hus med visjonar – det må meir til.

Då vil mange automatisk peike på forskning som dette «meir» som må til. Men som med IT er det for enkelt å seie at auka forskning gir auka økonomisk utvikling. Forsking er ein bit saman med mange andre bitar, som inves-

teringar i nytt utstyr, design og kunnskapen til dei tilsette. Og lista kan gjerast veldig mykje lengre. Så når SV løyver meir til forskning, har betre avskrivingsreglar som gjer det meir lønnsamt å investere i maskineri, utstyr og ny teknologi, satsar på næringsretta design, har ein pakke for kultur og næring og satsar på skolen og på Innovasjon Norge, er det nettopp fordi næringspolitiske verkemiddel må fange den rikdommen som norsk næringsstruktur utgjer, og som fangar dei komplekse samanhengane frå ideen er født, til han blir seld. Det er ein god strategi for å utvikle norsk økonomi.

Om nokon set likskapsteikn mellom at staten skal vere aktiv, og at det staten til kvar tid gjer, er rett, er det ei feilslutning. IT Fornebu er etter SV si mening ei slik feilslutning.

Dette er ikkje dagen for å fordele ansvar. Men i SV har vi merka oss kommentarane om at IT Fornebu i hovudsak har vore eit eigeidomsutviklingsprosjekt, og at dei private eigarane ikkje bidreg med midlar til FoU, og berre i liten grad til nyskaping. Då er det kanskje ikkje så rart at visjonshøgda taper seg, uavhengig av om visjonane var for vidløftige i utgangspunktet.

Likevel utgjer vi fleirtal i denne saka. Vi hindrar statleg nedsal og utgreingar av det. Vi er med i eit fleirtal som gjer det klart at det no er opp til IT Fornebu, der staten framleis er eigar gjennom SIVA, å realisere visjonen. Offentlege løyvingar for å gjenopprette visjonshøgda er uaktuelt.

Det går fram av statusrapporten at staten si rolle i IT Fornebu har vore noko uklar. Denne rolla burde vere avklart med denne innstillinga. Frå SV si side ønskjer vi Regjeringa lykke til i samtalanene med inviterte aktørar om sjansane for å oppnå revitalisering av IT Fornebu, og vi ønskjer IT Fornebu lykke til i realiseringa av visjonane.

Grethe Fossli (A) [10:14:37]: Bakgrunnen for at Stortinget nok en gang behandlar en sak om IT Fornebu, er at SV gjennom Dokument nr. 8:64 for 2002-2003 ønsket en statusrapport om IT- og kunnskapssenteret på Fornebu. I det dokumentet fremmet SV følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen innen ett år om å fremlegge en uavhengig statusrapport om IT- og kunnskapssenteret på Fornebu, med vekt på å få en vurdering av om utviklingen av senteret er i tråd med Stortingets intensjon, og analysere prosjektets konsept og dets egnethet som næringspolitisk virkemiddel.»

Dette ble så fulgt opp av Regjeringen ved at de engasjerte det danske konsultentselskapet Oxford Research AS til å utarbeide en statusrapport. Dette har så blitt til St.meld. nr. 42 for 2003-2004, som er grunnlaget for vår behandling og debatt i dag.

I stortingsmeldingen finner vi en kort gjennomgang av tidligere vedtak fattet i Stortinget om IT Fornebu. Da jeg søkte i Stortingets database på stikkordet «IT Fornebu», fikk jeg opp ti treff. Dette overrasker meg ikke. Få etableringer har vel fått så stor oppmerksomhet som denne her i huset, helt fra 1997, i regjeringen Jaglands langtidsprogram, St.meld. nr. 4 for 1996-1997, til og med dagens behandling.

Det kunne vært positivt hvis det hadde vært slik at Stortinget hadde støttet opp om og bakket opp det de selv i sin tid vedtok. Men slik er det ikke når det gjelder IT Fornebu – tvert imot. Her har en stadig bidratt til at senteret ikke har fått ro, et senter som et stort flertall i sin tid var enige om å etablere.

La oss gå tilbake til 1997, da planene første gang ble behandlet i Stortinget. Det var i forbindelse med statsbudsjettet for 1998, hvor flertallet i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen i Budsjett-innst. S. nr. 2 for 1997-1998 sa følgende om planene for IT Fornebu:

«Formålet er å skape et senter av internasjonal betydning som skal bidra til ny næringsvirksomhet og nye utdanningsfunksjoner i et samspill mellom forskning, utdanning og næring. Flertallet legger avgjørende vekt på at det bygges et nettverkssamarbeid som sikrer en tilstrekkelig informasjons- og kompetanseflyt mellom de internasjonale, nasjonale og lokale miljøene.»

Den 7. mars 2000 fattet Stortinget vedtak om å samtykke i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet ved Statsbygg inngår avtale med IT Fornebu Technoport om etablering av et IT- og kunnskapssenter, og i juni 2001 fant overdragelsen av eiendommen sted. Som en sier i rapporten fra Oxford Research: «Det er dette tidspunkt, hvor realiseringen av visjon og mål for Kunnskapscentret på Fornebu for alvor bliver påbegyndt.» Det er altså tre og et halvt år siden de overtok eiendommen og fikk komme i gang med etableringen. Det er ikke lang tid for en så stor jobb.

Det er ikke lang tid for å etablere noe, for alle som starter en ny bedrift, vet at det tar tid å komme opp å gå skikkelig. I tillegg vet alle at IT-bransjen har vært i en spesiell situasjon: IT-boblen sprakk, mange ble arbeidsledige, og investeringene tørket inn. Nå er de bedriftene som overlevde, oppe og går igjen, folk har fått seg jobb og fått tilbake troen på IT-bransjen, og nye bedrifter blir etablert. Midt oppe i dette skulle en altså etablere IT Fornebu. Dette, og den korte tidsperioden som har gått siden etableringen av IT Fornebu, er noen av grunnene til at vi i Arbeiderpartiet ønsket å se IT Fornebu i en videre sammenheng da vi behandlet Dokument nr. 8:64 for ca. ett år siden. Vi foreslo derfor at Regjeringen skulle foreta en utredning som også skulle omfatte lignende etableringer i Europa, og se hvordan de hadde utviklet seg i forhold til IT Fornebu. Vårt forslag lød:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en utredning som omfatter følgende punkter:

- a) En vurdering av erfaringene fra kunnskapssentra som virkemiddel for å skape synergier ut fra samspillet mellom forskning, utdanning og næringsvirksomhet.
- b) En analyse av erfaringer fra kunnskapssentra som er designet fra grunnen gjennom samarbeid mellom staten og private (Oulo, Spohia Antipolis, Montpellier).
- c) En drøfting av muligheter for å utnytte disse erfaringene til å styrke IT Fornebu og regionale initiativ med sikte på å gjøre disse til et sentralt element i utviklingen av et innovasjonssystem i Norge.»

Vi kunne konstantere at vi ikke fikk flertall for disse forslagene, som ville kunne bidratt til at vi så framover og ikke minst hentet erfaring fra andre etablerte sentre, som vi virkelig kunne lært noe av, og ikke dvelt ved fortiden, slik vi nå gjør.

Staten skal være en aktiv eier, sier de fleste partiene i Stortinget – i andre sammenhenger. Men her skal en altså ikke være aktiv.

Vi kan alle være enige om at ikke alt har gått som vi håpet med IT Fornebu i starten, men de er på rett vei, og mye har skjedd den siste tiden. Det har løsnet på flere områder, og det er altså de siste kneikene de skal opp, før vi kan slå fast at alle brikker er på plass. Det er nå over 40 bedrifter inne i det gamle terminalbygget, og over 800 mennesker har sitt daglige virke der. Spennende saker skjer i disse bedriftene og ikke minst i Simula-senteret, noe saksordføreren også var inne på, og hvor i hvert fall jeg ble veldig fascinert av de forelesningene vi fikk under vårt besøk. Her ligger det etter våre begreper mange spennende muligheter i tiden framover.

Etter vår mening må det være viktig at staten fremdeles er med, og at staten er en pådriver for å få dette miljøet til å leve videre og utvikle seg, slik intensjonene var.

Etter konsulentselskapets konklusjoner vil et sterkere statlig engasjement kunne gi staten både bedriftsøkonomiske og samfunnsøkonomiske avkastninger på sin investering.

I mange sammenhenger snakker vi om hvor viktig det er at staten og det private næringslivet samarbeider. Et eksempel er såkornfondene våre, som er helt avhengig av privat kapital for å bli satt ut i livet. Men her er det etter vår mening staten som svikter. Staten er den minst offensive til å gi senteret den støtten og den hjelpen de trenger for å komme i havn, slik Oxford Research anbefaler i sin rapport.

I sin rapport sier Oxford Research at det nå er tre framtidsperspektiver for senteret, status quo, eiendomsutviklingsscenarioet og revitaliseringsscenarioet.

De to første scenarioene bruker de ikke mye tid på å beskrive. Derimot anbefaler konsulentene flere tiltak i forbindelse med revitaliseringsscenarioet.

IT Fornebu har nå nesten fylt opp terminalbygget med aktiviteter og bedrifter. Vi skylder de nye gründerne som har satset på dette miljøet, at vi bidrar med det vi kan bidra med, og ikke lar politisk uenighet ødelegge for spennende arbeidsplasser og utvikling innen IT-bransjen, en bransje som nå er optimistisk igjen.

Da vi var på befaring der ute, var det nettopp det faglige miljøet de vi snakket med, trakk fram som viktig. De hentet både inspirasjon og faglig støtte blant kolleger i de forskjellige bedriftene som var der ute.

Hva kan vi så gjøre? Jo, som konsulentselskapet sier, har vi nå en mulighet til å revitalisere prosessen ved at vi bidrar til at det nå legges et grunnlag for å få vedtatt en regulerings- og utbyggingsplan for resten av anlegget. Vi kan bidra til at forsknings- og utdanningsvirksomheten utvikles videre. Vi kan bruke Fornebu-miljøet til å styrke kompetansemiljøene i Oslofjord-regionen gjennom Innovasjon 2010.

Kort og godt: Det er flere muligheter for at IT Fornebu kan nå de mål og visjoner som ble satt den gang senteret ble etablert. Ledelsen av senteret er full av optimisme og mener de er på god vei. Da er det opp til oss her i huset og Regjeringen om vi skal sitte passive på gjerdet og ikke være med på å skape flere spennende muligheter. Det blir det ingen utvikling av.

Jeg minner Regjeringens representant om innovasjonsplanen – Fra idé til verdi. Her er det nettopp snakk om det. Ved å støtte vårt forslag i innstillingen ville vi ha ført denne planen videre.

Jeg tar med dette opp Arbeiderpartiets og Fremskrittspartiets mindretallsforslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Grethe Fossli har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Ivar Kristiansen (H) [10:23:40]: Jeg tror vi skal være glad for at vi har fått anledning til å behandle denne rapporten i Stortinget i dag, at vi får mulighet til å foreta en evaluering av et av de største prestisjeprosjekter innenfor næringsutvikling vi har hatt, i hvert fall de siste 10–20 år. At noen har vært imot å få denne rapporten behandlet, får vi bare ta til etterretning. Det skulle bare mangle at ikke Stortinget tok seg tid til og bryderiet med å gå igjennom en rapport som har fått så stor oppmerksomhet gjennom tidligere tiders behandling av IT Fornebu-prosjektet og dette av to grunner: for det første for å se på om det er ting vi burde ha gjort annerledes og kunne ha gjort annerledes, og, for det andre, for å se om dette prestisjeprosjektet burde ha fått anledning til å se dagens lys på den måten som det var lagt opp til.

Når vi nå i desember 2004 kan se tilbake på hvordan dette løpet gikk, er det noen som kanskje kunne være fristet til å si: Hva var det vi sa? Men jeg skal prøve å unngå å falle for den fristelsen. Det ville sannsynligvis ikke bringe prosjektet mange skritt fremover, men jeg tror det er veldig viktig at Stortinget av og til ser seg tilbake og kanskje lærer av de feil man faktisk gjør.

Det er ingen tvil om at i forhold til den opprinnelige visjonen – som man må tilbake til 1995 for å finne, sannsynligvis skapt på hovedkontoret til Fred. Olsen-rederiet – kan ingen komme med den påstanden at man er i nærheten av å ha oppnådd denne. I dag fremstår IT Fornebu som et kontorfellesskap, nokså langt utenfor det man politisk detaljert la opp til og fikk gjennomført og vedtatt i 1999.

Det er i hovedsak, som saksordføreren på en utmerket måte redegjorde for i sitt innlegg, bare når det gjelder opprettelsen av Simula-senteret og IT Fornebu Inkubator AS, det kan sies å ha vært en viss måloppnåelse, som det også helt klart fremgår i rapporten fra Oxford Research AS.

Rapporten viser videre til at det i realiteten nå siktes mot at IT Fornebu skal utvikle seg til å bli en velfungerende næringspark for Oslo-regionen. Da kan man virkelig si at i forhold til den visjonen som lå til grunn, er senteret på mange måter i ferd med å innta, om ikke en brutal landing, så i hvert fall en landing i forhold til å ha fjernet seg radikalt fra den opprinnelige visjon. Det er derfor

tvilsomt om en slik utvikling som vi har sett, er i overensstemmelse med de intensjonene som Stortinget la til grunn, enten vi snakker om å oppnå de distriktpolitiske målsettingene eller om – noe som faktisk var en av hovedpilarene – målsettingen om at dette kunne nå opp på et internasjonalt høyt plan.

På det distriktpolitiske plan var det nasjonale utviklingsnettverket, som er klart beskrevet i delmål 3, en viktig begrunnelse for den beslutning som Stortinget i sin tid fattet. Det er relativt skuffende og en klar svekkelse av visjonen at delmål 3 faktisk synes å være helt oppgitt. På samme måte var det i forhold til det internasjonale plan også klart at Arbeiderpartiets og Fremskrittspartiets ambisjonsnivå lå svært høyt. Dette ble også lagt inn som en av hovedpremissene i utviklingen av IT Fornebu. I dag kan vi i alle fall slå fast at promoteringsaktiviteten, som lå spesifisert under delmål 1, er forlatt.

Senteret har i størst mulig grad måttet konsentrere seg om – fra vedtaket ble fattet – å leie ut kontorlokaler. Rapporten viser, noe jeg ganske sterkt vil påstå at de fleste var klar over på forhånd, at de fleste internasjonale parker av denne typen, definert i visjonsplanen, ikke har vært lokalisert i pressområder, men i områder som alltid har hatt god tilgang på arbeidskraft, billige tomter og rimelige boliger. Man har i debatten yndet å henvise til eksemplet Oulo i Finland. En annen sak er at slike internasjonale sentre etter hvert har utviklet seg til å bli det vi kaller for pressområder. Men i Norge valgte vi, ved at Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet trumfet igjennom visjonsplanen, å gå den motsatte vei. Forretningssideen rundt IT Fornebu gikk altså den helt motsatte vei av det man har gjort i vellykkede internasjonale innovasjonsprosesser.

Fornebu-området var og er fortsatt preget av å ha landets høyeste boligpriser og tomtepriser. Det er derfor ikke underlig at stortingsmeldingen stiller spørsmål ved om ikke visjonen allerede i dag kan anses for å ha blitt forlatt, selv om styret i IT Fornebu – ikke overraskende – sier det stikk motsatte, samtidig som meldingen nokså korrekt slår fast at man med økte offentlige bevilgninger ikke vil kunne oppnå hensikten, samtidig som visjonens mål bør bli mer realistisk.

Både rapporten og Regjeringen slår fast at prosjektet og statens økonomiske medvirkning vanskelig kan karakteriseres som vellykket næringspolitikk, bl.a. fordi flertallspartiene galant så bort fra nødvendigheten av på forhånd å gjennomføre en behovsanalyse knyttet til lokalisering og knyttet til senterets innhold. Det slås klart fast at eksempelet med IT Fornebu er et dårlig eksempel på næringspolitikk. Det får meg til å tenke litt tilbake på den type næringspolitikk som enkelte gav seg i kast med på 1950-tallet, og som jeg tror vi i hvert fall ikke i dag kan drømme om å gå tilbake til som arena for innovasjon og nyskaping.

Så får vi selvfølgelig være åpne for hva fremtiden vil bringe med hensyn til hva slags rolle IT Fornebu skal og kan spille, som representanten Fossli var inne på, når det gjelder Regjeringens plan for en helhetlig innovasjonspolitikk. Men jeg skulle svært gjerne ha ønsket at de par-

tiene som trumfet denne saken igjennom, også visjonsmessig kunne ha tatt seg bryderiet med å gå inn for landing. Det var ikke mye som minte om det i representanten Fosslis innlegg. Jeg tror neppe at vi kan si at det er diskusjonene i Stortinget, mangel på statlig engasjement eller mangel på statlige bevilgninger, penger, til prosjektet som er hovedårsaken til at dette ikke gikk slik som enkelte ønsket og hadde håpet at det skulle gå. Det fins ikke prosjekt i Norge under vignetten «næringsutvikling» som har fått så stor oppmerksomhet, politisk og økonomisk sett, som prosjektet rundt IT Fornebu, og som sannsynligvis så dagens lys på grunn av at vi her fikk en mikse mellom IT Fornebu, Norsk Investorforum og det mest profesjonelle vi hadde av lobby i Norge, sammen med noen store politiske, visjonære tanker.

Når vi får anledning til å gå igjennom en slik rapport som den som foreligger her i dag, får vi se nødvendigheten av å være varsom med å ha denne miksen mellom politiske interesser og interesser som kanskje har et annet både økonomisk og politisk mål enn det man bør og skal sette seg når det gjelder IT, forskning og utvikling i dette landet. Derfor mener jeg, som rapporten ganske korrekt slår fast, at det man i dag kan søke mot, er at prosjektet kan utvikle seg til å bli en velfungerende næringspark i og for Oslo-regionen, fremfor å bli et kompetansesenter av internasjonal betydning. Skulle det bli det, så skal vi være sjeleglad for det. Men jeg tror at det er veldig lurt av Stortinget nå å innta landing i denne saken.

J ø r g e n K o s m o hadde her overtatt presidentplassen.

Øystein Hedstrøm (FrP) [10:34:13]: Jeg registrerer at flertallets representanter fra SV og Høyre nå dømmer dette senteret nord og ned. Det har vært en gjennomgangstone helt fra starten, selv om alle partier unntatt SV har vært positive til etablering av et IT- og kunnskapscenter på Fornebu og har vært med på vedtakene om dette, selv om man har vært litt uenige om innretningen. Så la det ligge i bunnen.

Det famøse er jo at man krever en evaluering av dette senteret etter tre år. Jeg minner om at det er vel tre år siden IT Fornebu og eierne der ute overtok eiendommene. De ser dette i et 15-årsperspektiv. De private aktørene er altså villige til å tape penger i inntil 15 år før de kommer på plussiden. Hvor mange slike investorer har vi i Norge som er villige til å tenke så langsiktig? Og så til andre sentre: Silicon Valley – det er vel kanskje et av verdens mest kjente. Hvor lang tid tok det å bygge opp det senteret? 30–40 år – bare som et eksempel. Så når vi her i Norge, vi her på berget, skal begynne å evaluere før man i det hele tatt kommer i gang med noe, så virker det litt spesielt. Også Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet viste sin velvilje til å få en evaluering, men da ville vi ha en helhetlig evaluering av alle regionale sentre i Norge, noe de øvrige partier var negative til, av en eller annen grunn.

Hva har så Stortinget fått tilbake fra Regjeringen med denne evalueringen? Fremskrittspartiet konstaterer at

man i realiteten har fått svar på både flertallets og mindretallets forslag. Dette fremkommer ikke gjennom stortingsmeldingen Regjeringen har fremlagt, men av den uavhengige rapporten som er utarbeidet av danske Oxford Research. Oxford Research gir nemlig både en konkret statusvurdering av prosjektet på Fornebu i dag og en vurdering av prosjektet sett i sammenheng med internasjonale erfaringer. Oxford Research konkluderer på denne bakgrunn med at kunnskapscenteret på Fornebu kan – jeg understreker *kan* – oppfylle Stortingets intensjoner, og at prosjektets konsept *kan* fungere som et næringspolitisk virkemiddel. Så Oxford Research er ikke negative. De har gått grundig igjennom dette, det er et uavhengig analysebyrå og dømmer ikke dette senteret nord og ned, men sier at vi må ha visse forutsetninger for revitalisering og utvikling i tråd med visjonen.

Oxford Research sier:

«Resultatet er et center, som dels er et attraktivt byområde, og som dels bidrager til, at Oslo og dermed Norge opnår en sterk internasjonalt plassering inden IT og kundskapsbaseret næring. Staten får tilmed både et privat- og samfundsøkonomisk afkast af sin investering.»

Det forutsetter revitaliseringsalternativet.

Fremskrittspartiet kan dermed med tilfredshet konstatere at de næringspolitiske målsettinger som har ligget til grunn for Fornebu-prosjektet, fremdeles er mulig å oppnå. At de ikke er oppnådd i dag – vel tre turbulente år etter overtakelsen av tomten på Fornebu – fremstår neppe som overraskende for noen i denne bransjen, eller for dem som har satt seg inn i hvordan utviklingen av slike sentre skjer internasjonalt. Prosjektet er basert på et 15 års utviklingsperspektiv, som nevnt, noe som er lagt til grunn for staten og de private aktørene som samarbeidspartnere når det gjelder utvikling av et IT kunnskaps- og innovasjonssenter på Fornebu.

Oxford Research er imidlertid også klar på at en slik revitalisering ikke vil skje av seg selv, og gir derfor en prosessbeskrivelse der man i første fase skaper et grunnlag for revitaliseringen og deretter – over flere år – gjennomfører selve prosessen. En av forutsetningene er at gjennom en politisk strategisk prosess skapes politisk konsensus om verdien av kunnskapscenteret og en regional IKT-klynge.

Her er Oxford Research inne på en av de grunnleggende premissene for og – reelt sett – mangler ved utviklingen av kunnskapscenteret på Fornebu i dag. Kunnskapsintervisjonen lar seg nemlig ikke realisere, verken på Fornebu eller i en større regional sammenheng, hvis prosjektet kontinuerlig skal kritiseres og motarbeides politisk. Dette sier også Oxford Research tydelig fra om, som vi også ser eksempler på i dag at flertallet fortsatt gjør.

Flertallets innstilling bærer også klart bud om kritikken som kontinuerlig pågår. Selv om man skulle trodd at den til tider opphetede Fornebu-debatt ville ha lagt seg etter at staten valgte sin samarbeidspartner i mars 2000, må det dessverre konstateres at kritikken og mistenkeliggjøringen fremdeles gjør seg gjeldende.

Vår oppgave i denne sal i dag burde være å gi et politisk signal i retning av å skape den nødvendige politiske konsensus knyttet til en større regional revitalisering, i tråd med Oxford Research' anbefalinger. Dette burde ikke være vanskelig, da det alltid har vært bred politisk enighet om å skape et kunnskapssenter på Fornebu. Selv om partiene har vært uenige om organiseringen av utviklingen av kunnskapssenteret, er situasjonen i dag at staten har valgt en samarbeidspartner og gjort store investeringer, i tråd med denne avtalen.

Oxford Research konstaterer også at IT Fornebus visjon er basert på en proaktiv og moderne oppfatning av regional næringsutvikling i et innovasjonsperspektiv. Man sier endog at visjonen på mange områder ligger tett opptil Regjeringens egen plan om en helhetlig innovasjonspolitik. Det burde med andre ord være grunnlag for at Stortinget i dag kunne ha samlet seg om å videreutvikle kunnskapssenteret med både samfunnsøkonomisk og bedriftsøkonomisk gevinst, fremfor å fortsette en politisk kamp.

Oxford Research setter også opp en annen grunnleggende forutsetning for at revitalisering skal kunne skje. Man sier at det må utvises politisk lederskap for å løse de plan- og reguleringsmessige problemstillingene som gjenstår. Dette er kanskje noe å tenke på for statsråd Brende.

I næringskomiteens høring forut for denne behandling fikk vi høre at både de private aktører i IT Fornebu og Bærum kommune gav uttrykk for nødvendigheten av en bred trepartsforhandling med staten for å løse de mange kompliserte eiendomsrelaterte problemene. Det ble også klart tilkjennegitt at muligheten for en forbedret situasjon for samtlige impliserte styrkes ved en helhetlig løsning. Det synes klart at Oxford Research har identifisert denne situasjonen, ved at man bruker terminologien: «der udvises politisk lederskap».

Fremskrittspartiet mener det må være opplagt at staten – både som selger av tomt, og som premisslegger for og utbygger av overordnet infrastruktur på Fornebu – bør delta i slike forhandlinger. Flertallet anfører i denne sammenheng at staten ikke bør delta i slike forhandlinger, fordi staten er deleier i IT Fornebu-selskapene – og dermed allerede part. Fremskrittspartiet tolker dette som en oppkonstruert unnskyldning, som i realiteten er uttrykk for manglende vilje til å bidra positivt til utviklingen av kunnskapssenteret.

Det forutsettes at flertallet her ikke har ment at staten, som eier gjennom SIVA, skal ivareta sin rolle som selger av tomt til IT Fornebu, eller sin rolle som utbygger av overordnet infrastruktur på Fornebu. Staten har med andre ord forskjellige roller, noe som overhodet ikke er en unik situasjon for dette tilfellet. Med forskjellige roller må det også kunne utøves forskjellige partsposisjoner, og vi snakker i denne sammenheng ikke om å gi noen gavepakker, verken til IT Fornebu eller til Bærum kommune. Dette dreier seg om å bidra til en helhetlig og samordnet forvaltning i en komplisert utvikling, der staten har mange roller.

Så over til Regjeringens konkrete tilbakemelding til Stortinget gjennom stortingsmeldingen. Regjeringen sier

at «fokus bør settes på anbefalingen om et samarbeid med sikte på en revitalisering av IT Fornebu». Dette er i utgangspunktet lovende, all den tid nettopp revitaliseringsscenarioet er det av Oxford Research' scenarioer som innebærer oppfyllelse av Stortingets forutsetninger og av visjonen i hovedavtalen – som nettopp statusrapporten vi behandler her i dag, skulle avklare.

Det er imidlertid grunn til å spørre seg om flertallet her har skjønt sammenheng. I det tekniske sammendraget på side 2 i innstillingen er det referert hva revitaliseringsscenarioet faktisk innebærer:

«Scenario 3: Reguleringsspørsmålene løses i 2005.

Staten er aktiv medspiller og visjonen løftes til hele Oslo-regionen. I et samspill med særlig Bærum og Oslo kommuner får IT Fornebu en sentral plass både i IT-utviklingen i regionen og i den internasjonale markedsføringen av regionen.»

Her stopper det altså opp. Det som kommer fra flertallets side, er usammenhengende når det gjelder konklusjoner og merknader.

Einar Steensnæs (KrF) [10:44:52]: Jeg tror for min del at det har vært svært nyttig å ha fått denne statusrapporten om IT Fornebu. Det tror jeg var meget nødvendig. Dermed har vi også fått kartlagt viktige sider ved dette prosjektet som det er nødvendig å justere, for at den opprinnelige intensjonen ved prosjektet kan fastholdes.

Jeg synes ikke Fremskrittspartiet bør være fullt så tilfreds med situasjonen som det representanten Øystein Hedstrøm nå gav uttrykk for. Fremskrittspartiet har i hvert fall ingen grunn til å spille fornærmet, slik jeg også synes representanten Hedstrøm nå la opp til. Fremskrittspartiet har et betydelig medansvar for måten dette prosjektet ble drevet igjennom på. Jeg synes det er noe ubeskjedent når Fremskrittspartiet vil forklare mange av de problemene som dette prosjektet har fått, ved å si at det er grunn til å spørre om flertallet har skjønt problemstillingen, som han uttrykte det.

Rapporten fra Oxford Research er interessant lesing. Den oppsummerer, som det har blitt referert til, ved å gi valget mellom tre ulike scenarioer for utviklingen av IT Fornebu. Regjeringen velger å gå videre på revitaliseringsprosjektet, med støtte fra et flertall her i salen. Det er derfor ingen grunn til for Fremskrittspartiet og representanten Hedstrøm å si at flertallet dømmer dette prosjektet nord og ned. Jeg vil be representanten Hedstrøm om å justere språkbruken etter det som faktisk er sagt både i innstillingen og i forslagene som Regjeringen her kommer med.

Rapporten bekrefter derimot skepsis til innretning av prosjektet, noe som kom til uttrykk på bestemte områder. Det var en skepsis som nå i ettertid viser seg høyst berettiget. Det pekes bl.a. på at visjonen om et senter på Fornebu var uten rot i et dokumentert behov for et slikt IT-senter. Det primære analytiske bidraget var et kort innlegg på ca. 20 sider, gitt fra Norsk Investorforum til Statsbygg. Det er denne mangelen på en grundig behovsanalyse som er årsaken til mange av de problemene som IT Fornebu senere har støtt på.

Evalueringen fra Oxford Research oppsummerer situasjonen kort slik: En har tapt visjonshøyde. Det har ikke vært noen tilstrømning av forsknings- og utdanningsaktiviteter, med ett unntak, nemlig Simula-senteret, og det har mer utviklet seg i retning av å bli en næringspark og ikke det kompetansesenteret av internasjonalt format som det ble lagt opp til.

Noe av det mest alvorlige som påpekes av konsulentene, er likevel fraværet av strategi og planer for å fastholde og videreutvikle denne visjonen, slik også Simula-senteret påpeker overfor Stortinget. Det har vært for mye fokusering på eiendom og for lite fokusering på forskning, utvikling og nyskaping.

Kristelig Folkeparti er glad for at Regjeringen har kommet til at den ønsker å bidra og medvirke til en revitalisering av IT Fornebu. Det må skje innenfor det engasjement som SIVA allerede har i dag i dette prosjektet.

Norge har gode forutsetninger for å utvikle bærekraftige IT-miljøer. Vi har en teknologisk utvikling, vi har en infrastruktur, vi har en utbygging av telematikktjenester og en tetthet på ulike tekniske innretninger, som mobiltelefoner og PC-er, som gjør det interessant å videreutvikle FoU-miljøet innenfor IT-sektoren.

I St.meld. nr. 42 for 2003-2004 skisseres det opp viktige perspektiver for hvordan staten kan bidra i et videre engasjement for å realisere slike muligheter, og mer spesifikt når det gjelder IT Fornebu. Regjeringen sier den vil invitere alle aktører som vil kunne bidra til en revitalisering av IT Fornebu, til samtaler om mulighetene for å oppnå målsettingen for senteret. Dette er noe helt annet enn å dømme dette prosjektet nord og ned. Det er en offensiv strategi, basert på mer realistiske visjoner enn den bl.a. Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet bidrog til da dette senteret ble etablert, på de premisser som jeg har referert til.

Regjeringens egen plan for en helhetlig innovasjonspolitik, der ti brede innovasjonsprosjekter er igangsatt, vil kunne være en modell og en tenkning som også IT Fornebu kan utvikles etter. Ett av disse innovasjonsprosjektene har tittelen «Hovedstadens og regionsentrenes betydning for regional og nasjonal innovasjon», og det kan være en nyttig tilnærming når dette revitaliserings-scenarioet skal gjennomføres.

Det er betydelige ressurser i Oslo-regionen på IT-sektoren, som skulle kunne gi et nødvendig grunnlag for at vi kan utvikle en IT-cluster i denne regionen, gjerne basert på IT Fornebus visjoner og muligheter. Men Regjeringen anbefaler at en bruker den tid som er nødvendig for å kunne samle de nødvendige ressursene og miljøene, for å kunne realisere det mest offensive, men også det meste realistiske alternativet, nemlig revitalisering. Jeg tror at det å bruke tid vil være klokt. Det vil også uten tvil kreve samarbeid mellom eksisterende miljøer, noe som utfordrer. Samtidig gjør også Regjeringen oppmerksom på at samarbeidet selvfølgelig ikke må foregå slik at det kommer i konflikt med hensynet til åpen konkurranse i denne bransjen.

IT Fornebu må selv ta ansvaret for at visjonen ikke er nådd. Det holder heller ikke, slik representanten Grethe

Fossli gjorde i sitt innlegg, å skyldte på manglende tilførsel av blod, som hun kalte det. Hun forsøkte seg på en offensiv tone i sitt innlegg, slik også representanten Hedstrøm gjorde. Men jeg vil be om at hvis vi skal ha en felles politisk enighet om å realisere visjonen, må vi også koste på oss å ta det medansvaret som følger ved å lansere et prosjekt som viser seg ikke å være bærekraftig i forhold til de muligheter en hadde.

Jeg synes heller ikke det holder når Grethe Fossli sier at hadde bare Arbeiderpartiet fått flertall for sine ideer, hadde dette sett helt annerledes ut. Det er dessverre en altfor enkel beskrivelse.

Det er også vist til at det ble sviktende konjunkturer for IT-bransjen og på leiemarkedet da IT Fornebu skulle etableres. Det er nok riktig. Men dette er også forhold som man må ta i betraktning når et prosjekt etableres. I et robust prosjekt må en også kalkulere inn at det ikke alltid vil være det beste scenarioet som slår inn, selv om alle piler peker oppover og alle prognosene, de grønne ideene, lanseres.

Jeg vil på vegne av Kristelig Folkeparti gi min fulle tilslutning til Regjeringens konklusjon om en revitalisering av IT Fornebu basert på mer realistiske premisser enn dem som opprinnelig ble lagt inn i prosjektet.

Odd Roger Enoksen (Sp) [10:53:16]: Senterpartiet utgjør en del av flertallet i denne saken, og jeg viser innledningsvis til saksordførers gjennomgang av innstillingen.

Til tross for at vi er en del av flertallet i denne saken, må jeg likevel si at jeg tar ganske sterk avstand fra den tilnærming til denne saken som representanten Ivar Kristiansen hadde i sitt innlegg. Med tanke på at Kristiansen er næringspolitisk talsmann for Regjeringens største parti og det parti som i tre år har hatt næringsministeren, bør de private aktørene på Fornebu nærmest prise seg lykkelig over at de nå skal få muligheten til å utvikle dette senteret på egen hånd, uten en motvillig stat som en stor aktør i det arbeidet som videre skal skje.

IT-næringen vil komme til å bli en viktig næring for landet i framtiden, det er jeg helt overbevist om. Jeg er også helt overbevist om at Oslo-regionen, Fornebu-området inkludert, kan komme til å spille en viktig rolle i utviklingen av denne næringen. Det har vi sett. Oslo, i kraft av sin tyngde og sin tilgang på kapital, har spilt en viktig rolle i utviklingen av denne næringen allerede, og vil komme til å være en motor også i tiden framover.

Senterpartiet har altså et helt annet utgangspunkt for å utgjøre en del av flertallet enn det Høyre har gjort seg til talsmann for i denne saken. Og jeg har slett ikke noe behov for, som Ivar Kristiansen, å si: Hva var det vi sa? For øvrig har Senterpartiet tidligere utgjort en del av det flertall som har støttet etableringen på Fornebu og bidratt med statlig medvirkning. Jeg har heller ikke noe behov for å etterlate et inntrykk som kort kan oppsummeres med at det aldri vil lykkes å etablere dette senteret på Fornebu. Jeg håper faktisk at IT Fornebu kan være i stand til å realisere sin visjon. Det er gjort betydelige etableringer på Fornebu-området, ikke minst gjennom Tele-

nors etablering og med hensyn til de arbeidsplassene som allerede er etablert innenfor IT Fornebu-systemet.

Det er riktig, som mange har vært inne på, at en god del av de ambisjonene som IT Fornebu i utgangspunktet hadde, ikke er fulgt opp på en god nok måte. Det er også riktig at det har vært fokusert for mye på eiendom og for lite på forskning og utdanning fra IT Fornebus side. Det kan høres ut som om jeg har til hensikt å gjøre meg til en varm forsvarer av det som har skjedd der, men jeg synes vi må ha med oss at det, som flere har påpekt, faktisk ikke har gått mer enn tre år siden etableringen. Jeg har selv flere bedriftsetableringer bak meg i mitt yrkesaktive liv, og jeg vet at tre år i etablering er kort tid, og at fokus vil komme til å skifte over tid, også i forhold til hva man skal legge mest vekt på.

Fra Senterpartiets side er det vår oppfatning at vi har bidratt med et betydelig statlig engasjement så langt. Vi snakker her om etablering innenfor et av landets viktigste vekstområder. Sentraliseringen til Oslo de siste ti årene har vært massiv, er det fortsatt og vil komme til å være det i framtiden. Her er det muligheter for vekst og utvikling av dette området, uten at staten skal spille en stor rolle i dette i framtiden. Det er betydelige private ressurser, og det er tilgang på privat kapital. Etter Senterpartiets oppfatning bør statens engasjement nå begrenses til SIVAs deltakelse, og jeg tror faktisk at utviklingen av IT Fornebu og området der er best tjent med at de private aktørene nå gjør dette på egen hånd. Det er et faktum – og debatten her i dag har også vist – at det har vært et betydelig politisk skisma i forhold til holdningen til IT Fornebu og utviklingen av dette området.

Jeg vil avslutningsvis bare ønske de private aktørene lykke til med den videre utviklingen av senteret.

Torstein Rudihagen (A) [10:57:45]: I innstillinga har ein brukt – og mange talarar i dag har brukt – uttrykket tap av visjonshøgde. Ivar Kristiansen seier at han ikkje vil seie: Kva var det vi sa? Men mellom linjene var det jo nettopp det han gjorde, i heile innlegget sitt. Derfor trur eg det kan vere greitt å gå attende litt til utgangspunktet for heile prosjektet.

Fornebu var nedlagd som flyplass, det var eit fenomenalt attraktivt område, Noreg trong ny næringsutvikling. Det var ikkje slik, som Steensnæs seier, at det ikkje var noko dokumentert behov. Vi trong næringsutvikling og ambisjonar om å liggje i forkant når det gjaldt forskning, utvikling og utnytting av ny teknologi, og at dette i den grad var tverrpolitisk forankra. På Fornebu opna det seg ei moglegheit til å byggje opp eit utviklings-, kunnskaps- og IT-senter av eit internasjonalt format, som nettopp skulle vere eit næringspolitisk verkemiddel for å få ei heilt nødvendig næringsutvikling i dette landet. Og når vi snakkar om internasjonalt format, var jo det nettopp fordi dette ikkje skulle verke som ein støvsugar på regionane og distrikta. Ein såg det slik at konkurransen ikkje skulle vere mellom regionane og Fornebu, men mellom Fornebu og dei utanlandske miljøa. Målet var at dette skulle vere av ein slik dimensjon at det kunne verke internasjonalt attraktivt. Det var visjonen og målet. Det var faktisk

og eit tverrpolitisk ønske. Men diskusjonen og ueinigheita gjekk i stor grad på kor mykje staten skulle engasjere seg for å få dette til. Staten sat på eigeidommen, staten kunne vere ein aktiv tilretteleggjar, og staten kunne vere ein aktiv aktør for å få til ei positiv utvikling. Derfor dreidde diskusjonen seg heile tida om størrelsen på area- la, om det skulle leggjast føringar på bruken av area- la, osv.

Det som ein opplevde, var at sjølv om det var utvikla ei tverrpolitisk målsetjing og eit ønske om å få til eit slikt IT-kunnskapssenter, var det langt frå nokon entusiastisk vilje frå Regjeringa på det tidspunktet til å få dette til. Eg trur at ein føresetnad for å lykkast med denne ambisiøse – det må eg innrømme – målsetjinga, var nettopp at alle saman drog i lag, inkludert staten som ein aktiv pådrivar. Det måtte inkludere eit engasjement frå lokale og statlege planmyndigheiter, frå forskings- og utviklingsmiljø i samarbeid med dei private investorane.

Men det vi opplevde gjennom runde etter runde, det var faktisk ni rundar her i Stortinget, var at vi brukte veldig lang tid på å få prosjektet på plass. Vi måtte nærast tvinge Regjeringa med steg for steg for å komme eit hakk vidare. Då kan ein no i ettertid prate om tap av visjonshøgde. Det måtte nødvendigvis bli eit redusert visjonsmål ut frå den prosessen som låg bak dette.

No viser det seg likevel at det skjer ei næringsutvikling på Fornebu med nesten 1 000 arbeidsplassar, over 50 etableringar av kunnskapsbedrifter, pluss eit stort forskingssenter gjennom Simula Research, som har vore omtalt her. Det ein ser, er at det blir bygt næringsutvikling, stein på stein.

Rapporten frå Oxford Research konkluderer med at ei revitalisering av kunnskapssenteret kan bidra til at Noreg stadig har ei sterk internasjonal plassering innan IT og kunnskapsbaserte næringar. Men den same rapporten stiller likevel opp to klare føresetnader – for det fyrste ein politisk konsensus om nytten av slike kunnskaps- og klyngeaktivitetar som ein ønskjer å ha på Fornebu, og for det andre at det blir utvist ein politisk leiarskap for å løyse dei plan- og reguleringsmessige forholda som er utfordringa på Fornebu. Eg trur at rapporten seier dette på ein riktig måte. Derfor er ikkje det som fleirtalet og Regjeringa konkluderer med her, nok, at vi skal ha ei revitalisering, men utan å aktivisere seg meir enn som så. Derfor har Arbeidarpartiet og Framstegspartiet formulert klart fire punkt som eg trur det er nødvendig å følgje opp om ein skal komme vidare med dette prosjektet, i tråd med det som ligg i revitaliseringa.

Statsråd Børge Brende [11:03:24]: IT-næringen vil ikke bare bli en viktig næring for Norge i fremtiden. Den er faktisk allerede en meget viktig næring for oss. Innenfor IT-området eksporterer vi for mellom 24 og 35 milliarder kr i året, hvis vi tar med det vi eksporterer av IT-tjenester. Det diskusjonen her går på, er bl.a. hvilken rolle IT Fornebu har spilt i forhold til at Norge har gjort det relativt brukbart innenfor IT og IKT-området, og hvordan det har gått med statens investering på 400 mill. kr i dette prosjektet. Det er ikke alle prosjekter

som det tas initiativ til i Norge, hvor staten legger 400 mill. kr i bunnen. Det har kommet helt tydelig frem her under debatten.

Et viktig grunnlag for den meldingen som Stortinget diskuterer i dag, er en ekstern statusrapport hentet fra det danske konsultentselskapet Oxford Research AS. En hovedkonklusjon fra denne statusrapporten, slik jeg leser den, er at IT Fornebu har fokusert på eiendomsutvikling. Det fremgår av rapporten at med dagens leietakermasse har senteret fått en uklar IT-faglig profil. Bortsett fra at alle leietakeres virksomheter kan sies å være tilknyttet IT, vurderes deres faglige kontakt med og nytte av hverandre som begrenset.

Som det også har fremkommet i debatten, er dette en sak med en lang politisk forhistorie her i salen. Jeg oppfatter det ikke som spesielt konstruktivt hvis jeg nå skal begynne å minne om alle de debattene som har vært tidligere. Men jeg synes det er grunn til å sitere kort Bondevik I-regjeringens konklusjon i St.prp. nr. 35 for 1999-2000, Sluttforhandlingene om etablering av et IT- og kunnskapssenter på Fornebu – Valg av statens samarbeidspartner. Der skrev Bondevik I-regjeringen:

«Regjeringen mener konseptene til både ITFT og NF har en marginal økonomi med relativt stor risiko, gitt de forutsetninger som er lagt til grunn. Med dagens rammebetingelser viser ingen av prosjektene tilfredsstillende lønnsomhet.»

Videre:

«Videre har ingen av interessentene i særlig grad maktet å konkretisere hva det reelle innholdet i IT- og kunnskapssenteret vil bli.»

Etter min mening har den rapporten som nå foreligger fra Oxford Research, kommet med mye av det samme som det Bondevik I-regjeringen mente ville bli utgangen på denne investeringen.

Men Regjeringen tar i meldingen til etterretning at prosjektet så langt har tapt visjonshøyde, og at eierne må ta de praktiske konsekvensene som følger. Regjeringen mener at det er behov for en revitalisering. Ansvaret for dette ligger imidlertid hos IT Fornebu selv. Senteret får et mer realistisk utgangspunkt, legitimitet og mulighet til å ta del i det store innovasjonsarbeidet som for tiden pågår i hovedstadsregionen og ellers i landet, bl.a. i forbindelse med Regjeringens innovasjonssatsing, Innovasjon 2010. Jeg konstaterer at Regjeringen får støtte for disse vurderingene i flertallsinnstillingen fra komiteen. Jeg vil også legge det til grunn i forhold til Regjeringens videre arbeid med dette.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Grethe Fossli (A) [11:07:56]: Statsråden viste til at staten har investert 400 mill. kr i prosjektet. Jeg har lyst til å spørre statsråden: Er det ofte at man evaluerer investeringer etter bare tre år? Det er det første spørsmålet mitt.

Statsråden sier at IT Fornebu selv må ta ansvaret for revitaliseringen. Det andre spørsmålet mitt er: Vil det

ikke være naturlig, når staten har investert 400 mill. kr, at staten også tar et ansvar og blir med på en revitalisering?

Statsråd Børge Brende [11:08:47]: Staten har allerede gjennom SIVA tatt betydelig ansvar og risiko gjennom investeringer ved IT Fornebu. Som jeg også sa i mitt hovedinnlegg, er det ikke mange prosjekter som startes opp, hvor staten legger 400 mill. kr i bunnen. Statens videre oppfølging av dette, som jeg også forstår er flertallsinnstillingen, vil være gjennom SIVA, som er et helstatlig selskap og en viktig del av det offentlige virkemiddelapparat. Dette fremgår også av innstillingen.

Jeg synes at rapporten fra Oxford Research har vært et nyttig hjelpemiddel for å analysere hvor man står nå etter tre år. Man ser at det har vært fokusert veldig på eiendomsutvikling, men at man nå har fått fastslått at det er en mulighet hvis selskapet jobber hardt med basis i det de har, for å få en klarere IT-profil. Det er da opp til selskapet, hvor også staten deltar som en ikke ubetydelig eier.

Øystein Hedstrøm (FrP) [11:10:19]: Det er tre hovedforutsetninger for at et slikt senter skal lykkes. Det er at det finnes et marked, at vi har et miljø, og at vi har rammebetingelser. Markedet ligger der, i og med at Norge er en av verdens ledende avanserte brukere av IKT-tjenester. Vi har et betydelig miljø, i og med at Telenor er en gigant på telesiden, også internasjonalt. Men der det strander, er på rammebetingelsene, og det er jo derfor politikerne er inne i bildet.

I stortingsmeldingens beskrivelse av prosjektet «Hovedstadens og regionsentrenes betydning for regional og nasjonal innovasjon» står det:

«Prosjektet forutsettes å ha form av et samarbeid mellom offentlige og private aktører.»

Burde ikke etableringen av kunnskapssenteret på Fornebu i seg selv innebære et slikt aktivt innovasjonspolitisk samarbeid, siden det i dette prosjektet både ligger klare forutsetninger fra Stortinget om et slikt samarbeid og et avtalegrunnlag som forutsetter et slikt samarbeid?

Statsråd Børge Brende [11:11:39]: Som jeg sa i mitt innlegg, er IT-sektoren viktig for Norge. Vi eksporterer IT og IT-tjenester for 24–35 milliarder kr. Det har vist seg at mange av de selskapene som har vokst frem i Norge, og som faktisk har gjort det veldig bra også internasjonalt, har en spredt lokalisering.

Det er et faktum at IT Fornebu må jobbe mer for å trekke til seg den type selskaper i fremtiden, hvis de skal lykkes med å gå fra å være et eiendomsutviklingselskap til å få en enda sterkere IT-faglig plattform.

Staten har i alle fall bidratt med sitt gjennom SIVA og disse 400 mill. kr. Når de andre selskapene har valgt å etablere seg andre steder, er det den vurderingen de har gjort.

Øystein Hedstrøm (FrP) [11:13:05]: Hele komiteen besøkte Fornebu, og etter det besøket var alle partier, i henhold til media, positive til trepartsforhandlinger, at

man skulle kunne løse de plan- og reguleringsmessige problemene.

Men så fikk vi et brev fra departementet. Begrunnelsen for at staten ikke skulle være med på dette, var at man kunne ende opp som innsigelsesmyndighet. Men jeg forstår ikke helt dette, for Regjeringen har jo hatt som en rød tråd at de ønsker å samle statens eierandeler i Nærings- og handelsdepartementet, for nettopp å skille eierrollen fra myndighets- og tilsynsrollen.

Ser ikke statsråden selvmotsigelsen i dette? Og er det ikke viktig for alle parter at man bidrar til å samle totalresultatet her, i henhold til de rollene Regjeringen og departementet her spiller, for å få en helhetlig løsning?

Statsråd Børge Brende [11:14:23]: Slik jeg har lest flertallsinnstillingen, slås det fast at staten skal utøve sitt engasjement ved IT Fornebu gjennom det helstatlige selskapet SIVA. Gjennom SIVA-engasjementet er staten engasjert i IT Fornebu-prosjektet.

Når det gjelder eventuelle reguleringsendringer som IT Fornebu ønsker ute på den gamle flyterminalen og flyplassen, må det selvsagt være en dialog med Bærum kommune. Så er det riktig at hvis Bærum kommune og IT Fornebu finner en god reguleringsmessig løsning, vil disse sakene kunne bli påklaget til Miljøverndepartementet. Det har jeg redegjort for, så jeg synes det er ryddigst at statens engasjement er knyttet til SIVA-eierskapet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Øystein Djupedal (SV) [11:15:42]: En øvelse vi som politikere skal være varsom med å bruke, er: Hva sa vi? Men i dette tilfellet tror jeg det er riktig å si: Hva har SV sagt fra dag én? Det Oxford Research kaller tap av visjonshøyde, som er en elegant dansk formulering, betyr vel i realiteten på godt norsk, et mageplask, og det har vært et kostbart mageplask. Staten har investert mange penger i dette som med fordel burde ha vært investert i andre og mer framtidsrettede prosjekter.

La meg bare si at vi ikke er uenig i at det skal finnes en visjon for IT. Men det som kanskje var hovedfeilen med hele denne ideen, var at den ikke var grunnlagt i et reelt miljø som ønsket dette. Den var grunnlagt på kontoret til en skipsreder og hans allierte, og de hadde mange ulike motiver for å ønske dette såkalte IT Fornebu-prosjektet realisert. Ikke minst lå det en sterk motivasjon knyttet til eiendommene på den nedlagte flyplassen.

Staten bør og skal bidra aktivt på mange ulike måter for at vi skal få flere IT-gründermiljø, som sammen kan skape et bedre Norge. Mange av disse fins allerede i Oslo-området. De fins faktisk på Lysaker, de fins i Gaustadbekkdalen, de fins på Kjeller, de fins også på Grünerløkka, og de fins mange andre steder. Utgangspunktet for å lykkes med denne type – skal vi si – visjonær nyskaping innen teknologi må være at det knyttes til et eksisterende miljø. Hvis staten hadde tvangsflyttet Universitetets IT-avdeling, altså Senter for informatikk, til IT

Fornebu, og man hadde lagt tunge faglige miljøer til denne nedlagte flystripa, kunne man kanskje ha lyktes, for da fantes det i utgangspunktet et tungt nok faglig miljø til at det i seg selv kunne være en genererende drivkraft. Det eksisterer ikke, og det betyr at IT Fornebu som idé med dette – tror jeg vi kan si – er gravlagt. Men det betyr ikke at det ikke fins mange gode krefter på IT Fornebu-området som kan lage en næringspark på Fornebu, og som sammen sikkert kan finne på mange kloke ting. Men det vil altså ikke være i nærheten av det som var den opprinnelige ideen bak den storstilte, statlige satsingen på dette området.

Jeg ønsker dem som er igjen på Fornebu, lykke til, for jeg tror at de sikkert kan skape mye godt og mange gode og trygge arbeidsplasser. Men det vil være en næringspark og ikke det som det opprinnelig var tenkt fra stortingsflertallets side. De trumfet igjennom et prosjekt, kalt IT Fornebu, som det i realiteten ikke fantes grunnlag for, fordi det var ingen andre enn et meget begrenset miljø som sa at de ønsket dette.

Jeg tror at når vi skal oppsummere dette og se litt framover, må vi bruke statens kapital og muskler der vi ønsker det, til å bygge opp under og styrke de faglige miljøer som allerede er etablert. Det kan vi gjøre både gjennom de utdanningsinstitusjonene vi har, og også gjennom egenkapitalinnsprøyting eller på annen måte. På denne måten vil vi kunne klare å realisere mer av det som ligger i visjonen IT Fornebu. Hvis man tar bort Fornebu, er vi i SV også enig i visjonen. Det var bare feil lokalisering, på feil sted og til feil tid, og det beklager vi i dag.

Grethe Fossli (A) [11:19:00]: Ulempen ved å være i et stort parti er at en får ordet tidlig, og da må en ta en kort oppsummering til slutt.

Det er ikke ofte vi i Stortinget diskuterer utvikling i hovedstadsregionen. Som regel er det helt andre områder av landet som debatteres i denne salen. Derfor synes jeg denne debatten er viktig, og det er en viktig debatt for næringsutviklingen på vestsiden av Akershus også.

Men det som egentlig fikk meg til å ta ordet, var representanten Steensnæs' innlegg. Han siterte meg feil på flere steder i sitt innlegg, så enten hører han dårlig etter, eller så er det med vilje. Jeg har aldri i innlegget mitt sagt at det skal tilføres nytt blod. Det vi har snakket om, er at vi skal se framover, og at staten skal bidra på forskjellige måter gjennom de forslagene vi har lagt fram. Jeg har heller ikke sagt at Arbeiderpartiets forslag ville ført til et helt annet IT Fornebu enn det vi ser i dag. Jeg sa at de forslagene som nå ligger til behandling, fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, forhåpentligvis vil føre til en utvikling av IT Fornebu hvor vi kan nå de visjonene som vi alle sammen, bortsett fra SV, var enige om da vi i sin tid behandlet visjonen for IT Fornebu. En del av innleggene her i dag, spesielt fra representantene Kristiansen og Steensnæs, bærer preg av et veldig mismot i forhold til noe de selv har vært med på å bidra til.

Øystein Hedstrøm (FrP) [11:20:56]: Selv om flertallet ikke vil bidra med noe som kan oppfattes som posi-

tivt for kunnskapssenteret på Fornebu, her i dag, har jeg fått klar tilbakemelding fra de private eierne i IT Fornebu om at de ikke akter å la flertallets holdninger stoppe dem i det videre arbeidet med å skape et kunnskapssenter i forhold til den avtalen de har inngått med staten. De står altså fast ved den opprinnelige visjonen – tenk det! De baserer det videre arbeidet på at staten etter hvert vil se den vekst og den fremgang som kunnskapssenteret på Fornebu i dag opplever. De vil også gjøre det fornuftig for staten å ta det nødvendige medansvar og bidra til en helhetlig og samordnet forvaltning i en komplisert utvikling, der staten har mange roller.

Det har skjedd en god del. Det har flere vært inne på før, og det er jo ikke noe rart at aktørene der ute, innenfor de begrensede rammene de har hatt, har forsøkt å utvikle seg der det har vært mulig, nemlig ved å etablere virksomhet i terminalbygget. Der har vi 55 bedrifter og 900 arbeidsplasser. Vi har også fått forskningssenteret Simula, som mange har vært inne på her, det fremste innen IKT i Norge, og vi har fått etablert en av landets mest kapitalsterke inkubatorer, som har vurdert mer enn 200 prosjekter og investert i et titalls bedrifter. Men det er en del forhold, spesielt reguleringsmessige, som det må løses opp i. Vi får nå ikke trepartsforhandlinger fordi flertallet ønsker å lytte til statsråden. Når vi ikke får løst opp i disse flokene, vil det fortsatt være problemer, og jeg sier dessverre. Her burde vi gått foran som en spydspiss og forsøkt å hjelpe og legge forutsetningene til rette, slik at senteret fikk bedre forutsetninger for å kunne realiseres.

Einar Steensnæs (KrF) [11:23:18]: Jeg konstaterer at Grethe Fossli ble litt støtt over måten hun ble sitert på. Jeg er nok redd for at når hennes innlegg skal gjennomgås, vil det bære preg av en slags offensiv tone, at om Arbeiderpartiet hadde fått sine premisser gjennom, ville dette sett ganske annerledes ut. Jeg synes det er påtakelig at ikke Grethe Fossli benyttet denne anledningen til også å utvise en smule ydmykhet, og til ettertanke. Dette prosjektet ble lansert med betydelig politisk trykk og etter betydelig politisk debatt, og med sterke advarsler fra en del fagmiljø, og en brukte likevel den politiske makten en hadde til å gjennomføre vedtak som senere hen viste seg ikke å kunne oppfylle intensjonen. Da synes jeg det ville vært på sin plass, når man får en statusrapport, at en reflekterer litt over hva det var som sviktet, og hvordan man nå skal komme videre.

Når representanten Øystein Hedstrøm sier at flertallet ikke vil bidra til noe positivt, må jeg si at jeg er overrasket, for å uttrykke det forsiktig, over at ikke også Fremskrittspartiet ser at her rekker Regjeringen ut en hånd og tar et av de viktige dynamiske alternativene, nemlig revitaliseringsalternativet, hvor staten fortsatt skal sitte med SIVAs andeler og drive prosjektet framover, i det håp at dette senteret skal være oppe og gå med den opprinnelige visjonen om å skape et IT-senter og ikke bare en næringspark. Det er et offensivt bidrag til å virkeliggjøre visjonen om IT Fornebu, men basert på mer realistiske premisser enn det Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet i sin tid la til grunn.

Øystein Djupedal (SV) [11:25:34]: Bare noen få ord til oppsummering av denne saken om IT Fornebu.

Jeg er imponert over at enkelte fremdeles med entusiasme kan forsvare den idé som ligger til grunn for IT Fornebu, lokalisert der IT Fornebu er. Denne rapporten er egentlig nådeløs. Den er nådeløs i sin oppsummering av at dette i realiteten ikke lar seg gjøre med mindre man tilfører betydelig kapital, og det gjør altså ikke mindretallet. Hvis man tilfører betydelig kapital, eller for den saks skyld tvangsflytter noen bedrifter ut dit, er det mulig å tenke seg at man kan få et større IT-miljø som kan generere vekst og framgang. Det finnes det ikke vilje eller mulighet til. Det lå heller ikke der som en premiss i utgangspunktet. Dette var en idé som i utgangspunktet alle fagmiljø advarte mot. La meg bare minne om det. Det fantes ikke én eneste utdanningsinstitusjon av noen betydning i Norge som mente at man skulle lokalisere noe som helst på IT Fornebu. Det gjorde at Gaustadbekkdalen ble det naturlige valget for Senter for informatikk, ikke bygg på Fornebu. Det fantes ikke en eneste større, ledende bedrift – med unntak av Telenor – som for lengst har etablert seg på Fornebu og som sådan ikke har noe med IT Fornebu å gjøre, de har bygd sitt eget hovedkontor på Fornebu-området – som har ønsket å etablere seg der eller endog har etablert seg der, med unntak av Simula. I utgangspunktet hadde man en slik betydelig ryggsekk på seg for ikke å lykkes, og vi advarte mot dette den gangen i Stortinget. La meg bare si at jeg ikke er spesielt tilfreds med å få rett i dette spørsmålet, for jeg hadde gjerne sett at staten kunne brukt disse 400 mill. kr til å generere framgang, nye arbeidsplasser og vekst innenfor viktige områder for teknologi for vårt land. Dessverre valgte flertallet den gangen å overkjøre alle faglige råd, og derfor har vi altså sett det resultatet vi i dag har fått. Den elegante danske formuleringen om tap av visjonshøyde betyr i realiteten at dette var sjanseløst, dette var mageplask. Men vi legger ikke prosjektet død. La meg bare si det helt avslutningsvis, for det er et viktig poeng: Dette prosjektet kunne man i dag sagt blir ingenting. Det flertallet nå gjør, er at vi sier at dette prosjektet kan gå videre på egen kjøll, hvis en vil. Hvis en mener at det finnes noe igjen i dette, gå videre og prøv å skape deres eget IT Fornebu! Gjerne det. Men realiteten er at dette nå er en næringspark der mange dyktige mennesker kan etablere seg med sine bedrifter. Fint, fortsett med det, skap arbeidsplasser og vekst! Men den visjonen som lå til grunn, som jeg også er hjertens enig i, nemlig at vi må skape større visjoner innenfor disse teknologimulighetene, må bygges på eksisterende miljø. Da må det være mennesker som selv vil dette. Vi i denne sal kan ikke skape et miljø ut av ingenting. Det er ikke mulig. Slik har ikke Silicon Valley blitt skapt. Slik har ikke Kista blitt skapt og slik har ikke noen annen teknologi-by blitt skapt. De har blitt skapt av de menneskene som så et behov, og så har myndighetene støttet opp under en idé som lå der, noe som ikke lå her.

Presidenten: Øystein Hedstrøm har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad.

Øystein Hedstrøm (FrP) [11:29:00]: Jeg konstaterer at de uttalelsene representanten Djupedal kom med, ikke er korrekte. Vi vet at Stortinget har uttalt seg om etablering av utdannings- og forskningsaktivitet på Fornebu. Det er også tatt inn i innstillingen. Jeg rekker ikke å sitere alt som står der.

Simula-senteret, et viktig IKT- og forskningscenter som er plassert på Fornebu, har fått internasjonal anerkjennelse og kan vise til gode resultater, men det står der som en ensom lanterne. Vi må alle forstå at dette må følges opp med videre aktiviteter. Derfor trenger dette prosjektet en aksept fra det politiske flertall, slik at det blir interessant å tenke tanker og utvikle noe der ute. Nå vet jo jeg hva de private tenker, men vi må alle være enige om at det offentlige har et ansvar for forskning og utdanning i dette landet.

Olav Akselsen (A) [11:30:13]: Det er eit breitt fleirtal i dag, og det er ulike parti som utgjør fleirtalet, men når ein høyrer denne debatten, er det jo lett å skjønna at det er valørar innanfor dette fleirtalet. Eg synest det må vera rett nok ein gong å peika på at det faktisk var eit breitt fleirtal, alle parti med unntak av SV, som slutta opp om ideen om eit IT-senter på Fornebu. I dag verkar det som om veldig mange tek avstand frå det dei sjølve gjorde den gongen.

Ein del av dei innlegga som me har høyrte i dag, føler eg er ein takk for sist, og det blir hevda at ein har hatt rett heile vegen. Etter mitt syn er den største feilen me gjer i dag, at me i det heile teke har denne debatten no, for ein gjer altså ei evaluering før ein nærast har komme i gang, og på bakgrunn av denne evalueringa avseier ein òg i enkelte tilfelle ein dødsdom over dette prosjektet. Sanninga er at det er altfor tidleg å trekkja konklusjonar. Det har gått ein svært kort periode, og når ein snakkar om etableringar i denne storleiken, vil det måta ta tid. Derfor synest eg i alle fall det er viktig å seia at verken denne debatten i dag eller den evalueringa som er gjord til no, gjev grunnlag for å trekkja ein konklusjon om kva som må bli sluttresultatet av IT Fornebu. Det er enno mogleg å få til eit vekstkraftig miljø på Fornebu.

Når ein ikkje har komme lenger enn det ein har, meiner eg det òg har samanheng med ein sjølvoppfyllande profeti. Motstandarane mot at dette prosjektet skulle lukkast, har vore mange, og det er òg slik at i denne stortingsperioden har motstandarane vore i fleirtal her i salen, og eg meiner at det har hatt betydning for om dette senteret har fått høve til å utvikla seg. Det som er viktig no, og som eg håper at denne debatten kan medverka til, er at ein får ro, slik at dei som er etablerte der ute, og dei som jobbar med dette prosjektet, får høve til å utvikla prosjektet vidare utan at det er ein masse politikarar som står på sidelinja og eigentleg ønskjer at dette skal gå heilt feil.

Presidenten: Presidenten håper at representantene reflekterer over om det skal bli nødvendig å sette kveldsmøte kl. 18.

Ivar Kristiansen (H) [11:32:36]: Jeg tror hele Stortinget ønsker aktørene ute på Fornebu lykke til med den videre prosess. De har det best tenkelige utgangspunkt sammenliknet med enhver annen etablering og ethvert annet geografisk utgangspunkt i Norge. Men jeg tror at representantene for det daværende flertall som nå i dag bruker tiden på å presentere sin forurettethet, egentlig bør gå inn for landing sammen med deler av prosjektet. Man kan uansett utgangspunkt i alle fall ikke skyldes på det nåværende stortingsflertalls holdning, verken i denne eller andre i saker, for at ikke visjonen nådde de mål en hadde satt. Når resultatet ble at man skulle foreta en gjennomgang av prosjektet og vurdere om idé og resultat stod i forhold til hverandre, tror jeg man får forholde seg til saken slik den ble vedtatt. Det skulle bare mangle om ikke Stortinget skulle ta seg det bryderi å foreta denne gjennomgangen innenfor en av de aller største næringspolitiske, økonomiske satsinger som Stortinget noen gang har foretatt, både for å vurdere prosjektet med hensyn til hvordan man kan navigere annerledes for fremtiden, og ikke minst for å lære hvordan man skal nå de visjonsmål man måtte ta sikte på og ønske å nå, for fremtidige satsinger som dette.

Jeg tror at å lete etter syndebukker innenfor dette hus i denne saken må være å lete på fullstendig gal arena, når man skal forklare, eller eventuelt bortforklare, hvorfor det gikk som det gikk.

Men vi ønsker alle sammen aktørene ute på Fornebu all mulig lykke til på den videre ferd. Så får vi se etter 10, 15 eller 20 år hvordan det har gått der ute. Det er i hvert fall ikke de holdninger, løsninger, visjoner eller ideer de forskjellige aktørene i denne sal har for utviklingen, som er avgjørende for suksess ute på Fornebu i fremtiden.

Åsa Elvik (SV) [11:35:26]: Eg føler det er nødvendig med ei oppsummering av debatten. Det er nødvendig med intellektuell ærlegdom når ein diskuterer denne typen saker, for her har staten faktisk eit stort ansvar.

Eg synest jo det er ganske spesielt når representanten Hedstrøm klarer å plassere ansvaret for utviklinga av IT Fornebu utelukkande på Stortinget og på at det er politisk debatt rundt utviklinga av IT Fornebu. Eg vil igjen få sitere frå det brevet som Simula-senteret har sendt komiteen, der dei refererer til det som står i meldinga:

«Utover denne eiendomsfokuseringen betrakter OR IT-Fornebus forhold til sin visjon som relativt vag. Tiltæringingen har vært lite konkret og uten klare prioriteringer, bl.a. uten strategi ...»

Simula-senteret skriv vidare at dei, som «har sett denne utviklingen på nært hold» deler den beskrivinga av Kunnskapssenteret. Det har bekymra dei at «det har vært et sterkt fokus på eiendom og infrastruktur og lite fokus på forskning og innovasjon».

Det er ikkje utelukkande staten som har ansvar for den utviklinga som skjer på Fornebu. Når leiaren i komiteen seier at den største feilen er at vi i det heile har ei sak i dag, vil eg gjerne påpeike at det faktisk er Arbeidarpartiet og Framstegspartiet som har hatt behov for å fremme konkrete forslag om utviklinga vidare for IT Fornebu.

Det skulle tyde på at ein også frå dei partia har eit behov for å peike på retninga vidare.

Så til utsegna frå representanten Hedstrøm. Eg ber om unnskyldning om eg ikkje gjengir det heilt rett, men det var omtrent slik: «Nå vet jo jeg hva de private tenker.» Det trur eg er ganske karakteristisk for denne saka i det heile.

Heilt til slutt vil eg presisere at det som står i innstillinga, er at IT Fornebu sjølv må ta ansvaret for å gjennomføre visjonsmåla. Offentlege løyvingar er uaktuelle. Men staten er framleis gjennom SIVA eigar i IT Fornebu og har dermed eit ansvar gjennom det. Det er langt frå SVs primærstandpunkt, men det er den einaste ansvarlege utviklinga av IT Fornebu vidare. Så håpar eg at neste gong vi diskuterer IT Fornebu, er vi ikkje så opptekne av å fordele skyld, men då gjer vi opp status på ein meir ærleg måte.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 1269)

S a k n r . 2

Innstilling fra sosialkomiteen om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2004 under Helse- og omsorgsdepartementet (Innst. S. nr. 82 (2004-2005), jf. St.prp. nr. 22 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 10 minutter til Høyre og 5 minutter til hvert av de øvrige partiene.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikkordskifte etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Asmund Kristoffersen (A) [11:39:31] (ordfører for saken): Sosialkomiteen har i sin behandling av endringer på statsbudsjettet på Helse- og omsorgsdepartementets område for 2004 bare gjort én forandring. Komiteen har for øvrig sluttet seg til alle de endringer departementet har foreslått, med unntak av kapitlet om helseforetaksøkonomien, hvor Fremskrittspartiet og Senterpartiet har et annet bevilgningsforslag. Forandringen er gjort på kap. 710, Nasjonalt folkehelseinstitutt. Denne forandringen er imidlertid vesentlig. Det ble kjent under budsjettbehandlingen at Nasjonalt folkehelseinstitutt hadde anbefalt nyvaksinering for kikhoste for barn i seks–sju-årsalderen innenfor Barnevaksinasjonsprogrammet. Dette var det etter de opplysninger som kom fram, meget god grunn til, ettersom Nasjonalt folkehelseinstitutt den 1. desember i år meldte følgende:

«Kikhoste er nå den smittsomme sykdom som er hyppigst meldt til MSIS. Alle fylker har kikhostetilfeller, slik at man må påregne at kikhostesmitte sirkulerer i hele landet, og at uvaksinerte barn reelt er utsatt for risiko for å bli utsatt for smitte.»

Det er med forundring og bekymring jeg må konstatere at departementet åpenbart ikke hadde tenkt å følge opp denne krystallklare tilråding. Jeg synes ikke det skulle være nødvendig at det var forslag direkte i Stortinget som skulle tvinge fram en løsning for å få barn vaksinert på en tilfredsstillende måte i Norge. En kan jo være fristet til å spørre om det er andre saker av stor helsemessig betydning, med fagmedisinske tilrådingar, som heller ikke er brakt fram i dagen.

Når det gjelder de regionale helseforetakene, er det et bredt flertall som slutter seg til departementets forslag om å tilleggsbevilge 160 mill. kr. Jeg har lenge vært oppatt av at helseforetakene skal få betalt for det de faktisk gjør, og at de forutsetningene som Stortinget legger ved årsbudsjettene, skal gjelde for hele året, slik at det er full forutsigbarhet i finansieringssystemet. Når det nå viser seg at den endrede registreringspraksisen var lavere enn antatt og aktivitetsveksten høyere enn det som ble lagt til grunn, er det viktig at enhetsprisen reflekterer dette og settes opp. Det ville skapt vansker om helseforetakene ikke skulle få betalt for faktisk utført arbeid. Forslag fra tidligere år fra departementet om avkorting i enhetsprisene har gitt nettopp manglende forutsigbarhet.

Så har bl.a. Fremskrittspartiet knipset med fingrene ut i lufta, og 2 milliarder kr ramlet ned for å dekke underskudd i 2004. Det viktigste sett utenfra er vel ikke at Fremskrittspartiet ikke har anvist dekning for disse pengene, men at effekten av dette forslaget ville være svært begrenset om det hadde fått flertall.

I helse- og omsorgsministerens svar til representanten Bjarne Håkon Hanssen på spørsmål om effekten av å bevilge 2 milliarder kr i 2004 svarer ministeren slik i sitt svar 7. desember i år:

«Til ditt første spørsmål; dersom Stortinget bevilger 2 mrd. kroner i 2004 som også blir utbetalt til de regionale helseforetakene inneværende år, er mitt svar at dette vil bedre helseforetakenes likviditet og dempe behovet for driftskreditt i 2005, og vil ikke ha noen resultat effekt i 2005 utover reduserte rentekostnader knyttet til denne ekstra likviditeten slik du riktig påpeker.»

For egen regning legger jeg til at dette trolig ville tilføre alle landets helseforetak til sammen et sted mellom 60 og 70 mill. kr.

Bent Høie (H) [11:44:12]: Jeg viser til saksordførers innlegg og slutter meg i all hovedsak til det.

Jeg er likevel litt overrasket over måten problemstillingen rundt kikhostevaksine ble framstilt på. En kunne der få et inntrykk av at dette var en anbefaling fra Nasjonalt folkehelseinstitutt som var kommet under denne regjeringen, men at denne regjeringen ikke hadde fulgt opp. Da er det grunn til å minne om at denne anbefalingen lå rimelig tydelig også under den forrige arbeiderpartiregjeringen, som heller ikke, på linje med denne regjeringen, klarte å prioritere dette prosjektet høyt nok. At vi nå i fellesskap i Stortinget har funnet en løsning på denne saken, er positivt. Men her er det ingen som kan slå seg på brystet og si at en har vært bedre enn andre. Denne an-

befalingen var like klar under den forrige arbeiderpartiregjeringsen.

Når det gjelder saken som sådan, er det ikke så mye å si til de ulike forslagene. Det som er lagt fram fra Regjeringen, har fått gjennomslag.

Det er likevel grunn til å kommentere Fremskrittspartiets og Senterpartiets forslag om å etterbevilge penger. Dette har blitt en årlig øvelse i disse debattene. Hvert år er også svaret fra departementet i forhold til betydningen av disse etterbevilgningene og den manglende betydningen av dem rent økonomisk sett for foretakene like klart. Men like sikkert som det svaret kommer det nye bevilgningsforslag fra disse to partiene i tilsvarende sak.

Men det er et forhold som ikke berører det konkrete økonomiske, men som kanskje er vel så alvorlig, knyttet til dette bevilgningsforslaget, nemlig at selv om det ikke ville hatt den store økonomiske effekten for foretakene, ville det etter vår oppfatning hatt en ganske stor negativ effekt når det gjelder måten helsereformen skal fungere på, og forholdet mellom Stortinget og helseforetakene. Hvis en hadde lagt opp til et system der Stortinget i omgrupperingsproposisjonen hadde etterbevilget beløp av denne størrelsen, ville en i realiteten revet et av beina vekk under helsereformen, nemlig det som dreier seg om at helseforetakene skal ha et selvstendig ansvar for sin økonomi. Det ansvaret hadde rimelig raskt smuldret bort hvis det var slik at en regnet med at uansett hvor dårlig en styrte økonomisk, ville Stortinget komme springende etterpå og etterbevilge beløpene.

Sosialistisk Venstreparti har et veldig godt poeng i sine merknader når de skriver at en stor del av dette underskuddet faktisk relaterer seg til lønnsoppgjør, lønnsoppgjør som tok helt av, og som foretakene har et selvstendig ansvar for, nemlig fordi lønnspolitikken skal være et av de virkemidlene som foretakene skal bruke i sitt arbeid med å gi et godt helsetilbud i dette landet. Når de ikke klarte å styre denne lønnsutviklingen, må de selv også ta ansvaret for utviklingen.

R a n v e i g F r ø i l a n d hadde her teke over presidentplassen.

John I. Alvheim (FrP) [11:48:10]: Jeg har levd i den tro at det er Stortinget som er ansvarlig for sykehusenes økonomi. Men det er tydeligvis ikke riktig, ifølge representanten Bent Høie.

Helseforetakenes økonomi og gjeldssituasjon og kravet om balanse i 2005 har vært et gjennomgangstema også etter at Hagen-utvalgets innstilling ble avgitt og behandlet av Stortinget i forbindelse med St.meld. nr. 5 i fjor.

Jeg er glad for at Fremskrittspartiet gjennom sin budsjettavtale med regjeringspartiene klarte å øke sykehusenes inntekter for 2005 med 500 mill. kr gjennom rammene, og at ISF igjen skal utgjøre 60 pst. av beregnet utgift. Dette vil bidra til å opprettholde den utviklingen vi så i første tertial i år, nemlig at ventelistene og ventetiden for behandling aldri har vært kortere enn ved inngangen til dette året. Fra annet tertial er dessverre

ventetiden og ventelistene igjen blitt økende. Dette skyldes selvfølgelig overgangen fra 60 pst. til 40 pst. ISF-refusjon, noe som vi alle måtte regne med. Jeg regner nå med at det skal bli mulig med en aktivitetsøkning i hvert fall på noen prosent. Det er de mindre sykehusene, altså lokalsykehusene, som vil profitere på at ISF-prosentsen øker, idet de kan drive for fullt med omtrent 100 pst. refusjon.

Når det gjelder balansekravet som stilles til foretakene i løpet av 2005, vil dette være umulig å oppnå for noen foretak dersom sykehusene ikke får tilført mer penger, noe Fremskrittspartiet vil komme tilbake til i revidert nasjonalbudsjett. Fremskrittspartiet hadde i sitt alternative budsjettforslag for 2005 et forslag om å utsette balansekravet til 2006 for å unngå en reduksjon av sykehusenes behandlingstilbud og oppsigelse av helsepersonell. Vi fikk dette bare delvis til, ved at man skal komme tilbake til spesielt Helse Sør.

I våre generelle merknader i Budsjett-innst. S. nr. 11 til ramme 16 har vi gjort det klart at vi ville komme tilbake til foretakenes gjeld ved behandlingen av høstens omgrupperingsproposisjon, og vi foreslår at det bevilges 2 milliarder kr ekstra til gjeldssanering for foretakene. Foretakene vil ved utgangen av 2004 ha et opparbeidet underskudd på i overkant av 4 milliarder kr. Selv om renten er lav og de direkte utgiftene til betjening av gjelden ikke er overveldende, men dog ca. 100–150 mill. kr, er det demoraliserende og lite inspirerende å drive et foretak der gjelden bare øker og faren for nedbemanning og økonomikutt hele tiden utgjør et ganske stort press på alle kategorier ansatte i sykehusene. Dette bidrar også til en usikker arbeidssituasjon for alle som jobber i foretakene våre. Dersom sykehusene ikke får tilført midler til nedbetaling av gjeld, vil nye underskudd bli resultatet i 2004 og kravet om balanse i 2005 utopisk.

I høstens debatt rundt Regjeringens budsjettforslag og regjeringspartienes og Fremskrittspartiets avtale har løftene fra andre partier, særlig Arbeiderpartiet og SV, om mer penger til sykehusene vært omfattende. Det merkkelige er at sykehusøkonomien var like vanskelig da vi behandlet innværende års budsjett, hvor regjeringspartiene inngikk et forlik med Arbeiderpartiet, men de kom heller ikke lenger på det tidspunktet. I dag å vifte med store bevilgninger i alternative budsjetter er bare et spill for galleriet.

Jens Stoltenberg uttalte i finansdebatten i fjor:

«Vi har vårt primære budsjett, som vi mener er enda bedre, men vi mener faktisk at det er viktig å få til noen ordentlige milliarder og ikke bare TV-milliardere».

Jeg regner derfor med at disse partiene, også Arbeiderpartiet, nå bidrar til at vi kan få tatt et løft for å bedre sykehusenes økonomiske og organisatoriske driftssituasjon, slik at de kan kvitte seg med den betydeligste del av gjelden.

Jeg tar opp Fremskrittspartiets forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten John I. Alvheim har teke opp det forslaget som han refererte til.

Sigbjørn Molvik (SV) [11:53:19]: Det kan ofte skapes et inntrykk av at sykehusene i Norge får mindre og mindre penger å rutte med, men tallene viser at det ikke er tilfellet. Neste år er budsjettet på om lag 67 milliarder kr, og det er ca. 5 milliarder kr mer enn for inneværende år. I landet vårt bruker vi altså mye penger på å drive sykehus. Det er riktig og nødvendig, for behovene er store, og det er mange som trenger behandling.

I tillegg til å sikre spesialisthelsetjenesten med tilstrekkelig midler er SV opptatt av å sørge for at de økte midlene som tilføres år for år, kommer de pasientgruppene til gode som trenger det mest. Vi trenger med andre ord en mer målrettet bruk av helsemilliardene.

Den økte aktiviteten vi har sett gjennom flere år, vil de fleste mene er positiv. Men det er helt åpenbart at en betydelig del av denne veksten ikke har vært målrettet mot prioriterte pasientgrupper. Vi vet f.eks. at i den perioden vi har hatt opptrappingsplan for psykiatri, har ressursveksten i andre deler av spesialisthelsetjenesten vært betydelig høyere enn i psykiatrien.

Fra 1. januar i år overtok staten ved de regionale helseforetakene også ansvaret for behandling av rusmiddelmissbrukere. Også på dette området vet vi at det er store mangler og behov for mer ressurser. Vi kjenner også til at høyinntektsgrupper ved sykehusene har hatt en lønnsutvikling som langt overstiger det som var forutsatt, og det som det var bevilget midler til. SV mener derfor det er behov for en grundig gjennomgang av helseforetakenes økonomi, både for å motvirke den lønnsutviklingen som har skjedd for høyinntektsgrupper, og for å sikre at de virksomheter som Stortinget har vedtatt skal prioriteres, faktisk blir prioritert.

De regionale helseforetakene står overfor store utfordringer når det gjelder å få balanse i driften – det er det ingen tvil om. Men for SVs del tror vi ikke veien å gå er å gi en ekstrabevilgning på inneværende års budsjett. Denne typen gjeldssletting vil kun ha marginal betydning for driften av helseforetakene, som også saksordfører var inne på, og vil i tillegg kunne bidra til å forsterke kommende års underskudd gjennom ytterligere vekst av de aktivitetene og den lønnsutvikling som har bidratt til underskuddene. SV ønsker isteden å styrke basistilskuddet til sykehusene med 1 milliard kr, slik vi foreslo i vårt budsjettalternativ, og i tillegg skyve balansekravet ut i tid – til 2006.

Når det gjelder vaksinasjonsprogrammet for kikhoste, vil jeg bare vise til saksordførers innlegg og slutte meg helt til det.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:56:01]:

Saksordfører har gått igjennom saken på en grei måte, og Kristelig Folkeparti støtter i hovedsak hans synspunkter. Jeg vil derfor bare kommentere et par punkter.

For Kristelig Folkeparti er det svært positivt at alle barn som ble utsatt for feil strålebehandling ved Rikshospitalet i perioden 1971–1978, nå får utbetalt erstatning for den skade de ble påført.

Vi er også fornøyd med at en samlet komite fremmer forslag om å bevilge 7,5 mill. kr for at en kan sette i gang oppfriskningsvaksinasjon mot kikhoste for alle første-

klassinger i grunnskolen. Denne smittsomme sykdommen sirkulerer nå i alle deler av landet. Det er viktig at en forebygger, slik at flest mulig slipper unna kikhoste.

Våre regionale helseforetak er en stor utfordring både for oss på Stortinget og for dem som skal ha den daglige driften. Det blir ikke lett for noen av dem å få balanse i driften ved utgangen av 2005. Dette målet står fast, selv om vi i forliket med Fremskrittspartiet har lempet noe på kravet for Helse Sør.

I proposisjonen viser en til at helseforetakene har hatt større utgifter til insulinpumper og insulininjektor med forbruksmateriell. Denne veksten skyldes i hovedsak at en har fått flere brukere. Det er svært positivt at stadig flere får hjelp. Samtidig er det viktig å peke på de mulighetene helseforetakene har for å bedre innkjøpsrutiner. På den måten tror jeg en kan kjøpe topp kvalitetsutstyr til en rimeligere pris.

For helseregionene er det også positivt at enhetsprisen for 2004 settes opp, og at det tilleggsbevilges 180 mill. kr i år til dette formålet.

Det er en selvfølge at det utbetales refusjon gjennom ISF-ordningen for all reell aktivitet. Denne aktiviteten kjenner en ikke nøyaktig før året etter. Først da får en et korrekt oppgjør.

Kristelig Folkeparti får kritikk fordi vi er med på å endre ISF-andelen fra 40 pst. til 60 pst. til neste år. Jeg vil minne om at i avtalen med Fremskrittspartiet står det at en skal komme tilbake med en ny vurdering i revidert nasjonalbudsjett for å sikre at dette ikke går ut over pasienter som ennå ikke inkluderes i denne ordningen. Jeg tenker da spesielt på psykiatri, men også på personer med langvarige lidelser.

Det har vært mindre forbruk under egenandelstak 2-ordningen enn forventet. Dette er nå i ferd med å endre seg. Utgiftene i andre kvartal i år var 137 pst. høyere enn tilsvarende periode året før. Informasjonstiltakene begynner å virke, slik at stadig flere kan få de fysiske behandlingene de trenger, behandlingsreiser til utlandet eller opphold på en opptreningsinstitusjon. Kristelig Folkeparti er glad for at denne ordningen nå er på plass, og at den begynner å fungere tilfredsstillende.

Ola D. Gløtvold (Sp) [11:59:35]: La meg først få uttrykke glede over tilslutningen til forslaget om å bevilge 7,5 mill. kr til oppfriskningsdoser når det gjelder kikhostevaksine. Saksordføreren var inne på den saken, og jeg deler hans bekymring. En kan være betenkt over at et klart råd fra Nasjonalt folkehelseinstitutt ikke blir fulgt opp av Regjeringen. En kan også stille spørsmålet: Er det andre forhold som vi ikke kjenner til i denne sammenhengen?

Kikhostevaksinen har vel, for å gi en liten replikk til representanten Høie, større betydning nå når vi ser at denne sykdommen brer seg veldig raskt utover i hele landet – det gjelder samtlige av landets fylker – enn den kanskje hadde i en tidligere regjerings tid, hvis det er et poeng.

Så til de regionale helseforetak og økonomien der. Her sies det mye rart, og det er stor sett den samme kam-

pen og de samme argumentene. Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet strides om hvem som har den dårligste innflytelsen i forlik når det gjelder å rette opp helseforetakenes økonomi. Jeg synes det er grunn til å se på den regnekunsten som bedrives her, og de argumenter som føres mot å bevilge mer penger til helseforetakene. Det blir en regnekunst nærmest på linje med det å regne seg til at en er eldre enn sin egen far!

Jeg synes at 2 milliarder kr må være 2 milliarder kr, om de bevilges i 2004 eller i 2005. Når det er et driftsunderskudd på over 2 milliarder kr, er det klart at 2 milliarder kr gitt nå i 2004 i hvert fall vil rette opp en stor del av ubalansen og gjeldssituasjonen, som staten må ta et visst ansvar for, tipper jeg, i 2005 uansett, i og med at også balansekravet settes så klart til 2005. Det ville, slik som Senterpartiet og Fremskrittspartiet nå sier, sette helseforetakene i en bedre situasjon ved avslutningen av regnskapet for 2004, og gi større rom for handling, først og fremst for pasientbehandling, i 2005. Regjeringspartiene Høyre og Kristelig Folkeparti presiserer klart i innstillingen at en må holde fast ved at statens eierstyring og budsjett disiplin undergraves i helseforetakene hvis en bevilger mer penger. Jeg synes det blir en veldig fokusering på budsjettbalanse og disiplin og lite fokusering på det som vi burde være enige om, nemlig pasienten først.

Samtidig sier de samme to partier at «det å tilgodese enkelte regionale helseforetak, enten i form av tilleggsbevilgninger eller i form av ettergivelse av gjeld, vil undergrave de incentivene helseforetakene har på både kort og lang sikt når det gjelder å følge de rammebetingelsene som er gitt av Stortinget». Men hva er det regjeringspartiene og Fremskrittspartiet har gjort i forliket? Jo, de har bl.a. funnet fram til spesielle løsninger for Helse Sør. Så dette holder ikke!

Vi ønsker å bedre rammevilkårene og dermed bedre mulighetene for pasientbehandling i helseforetakene. Det har vi gjort ved flere anledninger. Jeg synes det er et veldig vanskelig krav Stortinget setter. Stortinget er bevilgningsmyndighet i et delt ansvar med Regjeringen overfor helseforetakene. Vi sier det skal være balanse i 2005, og vi vet at ved inngangen til 2005 er gjeldssituasjonen og også driftssituasjonen vanskelig på grunn av underbudsjettering. Da mener jeg vi burde være mer enige om å gjøre noe med rammevilkårene.

Så til hvordan helseforetakene bruker pengene sine. Det kan helseministeren som generalforsamling i stor grad influere på i styringsbrev. Når Senterpartiet og SV skrev så pass mye om lønnsutviklingen som er feil i helseforetakene, som representanten Høie var inne på, og når vi også skrev noe om pensjonsutviklingen, hvor var representanten Høie og Høyre da? Hvorfor kunne de ikke ha sluttet seg til en del av det vi skrev om at vi må få bedre styring på lønnsutviklingen i helseforetakene? Her finnes det en del motiver og brukes det en del argumenter som ikke holder mål, hvis hovedmålet er å bedre situasjonen i helseforetakene for pasientbehandling og å gi større rom for det ansvar som spesialisthelsetjenesten har, både i forhold til det som da finansieres gjennom ISF-ordningen, og det som ikke finansieres derigjennom,

som også er et meget stor ansvar for spesialisthelsetjenesten. Det er kanskje spesielt det Senterpartiet tenker på når vi går inn for å øke rammene for spesialisthelsetjenesten og sykehusene, dette samfunnsmedisinske ansvaret som spesialisthelsetjenesten har for å opprettholde akuttberedskap, å ha en god ambulansedekning, et godt fødetilbud, osv., som er veldig avhengig av helseforetakenes økonomiske rammer og soliditet.

Statsråd Ansgar Gabrielsen [12:04:54]: Bare et par randbemerkninger knyttet til innstillingen slik den foreligger, der komiteen i det alt vesentlige slutter seg til det som er foreslått av Regjeringen. Komiteen har kommet med en tilføyelse knyttet til det som gjelder kikhoste. Det var ikke med i forslaget til statsbudsjett for neste år, og det var heller ikke med i omgrupperingsproposisjonen fra min side, men når en så seriøs helsepolitiker som Asmund Kristoffersen, som jeg har kjent gjennom tre perioder, uttrykker «forundring og bekymring» – når hr. Kristoffersen er både forundret og bekymret – så er det slik at det også bekymrer statsråden!

Når det gjelder denne kikhostevaksinen, er det det å si at den har vært anbefalt av Folkehelseinstituttet de to siste stortingsperiodene. Det er altså relativt kjente problemstillinger, uavhengig av hvem som har sittet i regjeringskontorene, hvis det skulle være et poeng. Så hvis det er grunn til «forundring og bekymring» i dag, kan det tyde på at Kristoffersen har vært både forundret og bekymret ganske lenge. Nå tror jeg imidlertid at vi bare skal glede oss over at Stortingets sosialkomite har tatt tak i denne saken og gjort det den har gjort, og vi skal effektivt det, selvfølgelig.

Jeg vil også føye til til det som Kristoffersen videre sa i sitt innlegg, der han lurte på om det var andre fagmedisinske anbefalinger som det ikke var bevilget penger til, at det er mange! Det er en meget lang liste. Vi måtte nok hatt bortimot et statsbudsjett til på 65 milliarder kr, antakeligvis, for å kunne gjøre alt det medisinen kan gjøre, og som man alltid vil finne en fagmedisinsk gruppering som vil advokere. Det tror jeg nokså definitivt.

Når det gjelder de regionale helseforetakene, skal jeg ikke gjøre meg til oppmann i kampen mellom gladiatorne i salen, Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet, om hvem som er best, og hvem som er dårligst. Det at partiene årelater hverandre, får de kanskje fortsette med, men la meg si at det i hvert fall er en betydelig utfordring å ha 80 sykehus fordelt på 30 foretak, som igjen er fordelt på fem regionale helseforetak. De har et budsjett på 65 milliarder kr, hvor 1 pst. avvik utgjør 650 mill. kr. Representanten Molvik nevnte at veksten i helsebudsjettet er på 5 milliarder kr. Det er like mye som to–tre andre departementers samlede budsjett. Det er det i vekst bare på dette området.

Det er klart at det er ikke uten betydning hva som sies fra denne talerstol i tillegg til det som står i innstillingene, for hvordan det ageres der ute. Nå skal ikke jeg be om flere almisser enn det jeg rettmessig fortjener, men jeg tror det vil være klokt av oss, totalt sett, at vi følger opp det som Stortinget nå sier knyttet til balanse, at man prø-

ver å få en konsentrasjon i foretakene om de 65 milliarder kr som de har fått, og i mindre grad konsentrere oss om den halve eller hele milliarden de ikke fikk, eller muligens får om et halvt år. Det tar fokus bort fra det helt nødvendige. Er det én ting jeg er ganske sikker på i norsk helsevesen, så er det at behovet for tilpassinger og omstillinger er nøyaktig det samme enten budsjettet er på 65 milliarder kr, på 64 milliarder kr eller på 66 milliarder kr. Det er også et ansvar som vi har.

Det er vel ellers ikke helt som representanten Gløtvold sa, at det er delt ansvar mellom storting og regjering. Stortinget og Regjeringen har ikke noe delt ansvar, så vidt jeg kan komme på i farten. Ansvaret ligger enten det ene eller det annet sted. Jeg oppfatter det slik at det er mitt ansvar å sørge for at Stortingets både lov og bokstav i plenarvedtak gjennomføres. Det har jeg også tenkt å prøve på, men det er en betydelig utfordring, særlig i det ene helseforetaket, i Helse Sør. I forhold til merknaden om dette foretaket fra komiteens flertall i selve budsjettinnstillingen kan jeg si at vi allerede er i en dialog, og at det blir en meget tett oppfølging fra departementets side, som vil bli nedfelt i det foretaksmøtet som vi skal ha i begynnelsen av januar. Vi skal ha en meget tett oppfølging for å kunne oppfylle Stortingets intensjon, nemlig at vi skal komme i balanse.

Jeg synes for så vidt det er ganske betimelig det som også representanten Molvik påpekte, at det er flere årsaker til at man ikke er i balanse. Man må f.eks. ikke undervurdere effekten av lønnsøkninger langt utover den alminnelige lønnsvekst og prisstigning. Det blir ikke mer pasientbehandling om folk får 10 pst. mer i lønn.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Bjarne Håkon Hanssen (A) [12:10:22]: Jeg skal ikke legge opp til å fortsette den store holmgangen om sykehusøkonomi neste år, men jeg tror at det må være viktig at vi i Stortinget iallfall har en felles holdning til og en generell kunnskap om hvordan en sykehusøkonomi fungerer. Hvis vi ikke kan de grunnleggende trekkene i hvordan en sykehusøkonomi nå fungerer, kan vi i hvert fall få store problemer med å styre den.

Det som fikk meg til å ta ordet, var noe komiteens leder sa i sitt innlegg. Nå har jeg selvfølgelig ikke det skriftlig, men jeg mener at jeg siterer representanten Alvheim noenlunde rett, hvis jeg sier at han sa: Hvis vi ikke sanerer gjeld i år, blir en drift i balanse neste år utopisk. Det er en uttalelse jeg stiller meg fullstendig uforstående til. Det er da jeg stiller spørsmål ved hvorvidt representanten Alvheim skjønner det økonomiske systemet, for om man bevilger 2 milliarder kr i år, vil det altså bare føre til at de som eventuelt går med underskudd i år – og det gjør jo de aller fleste helseforetakene – får et mindre behov for en eventuell kreditt neste år. Da er det renteeffekten av den kreditten som har noe med driftssituasjonen å gjøre neste år. Med dagens rentenivå vil 2 milliarder kr utgjøre ca. 60 mill. kr neste år. En bevilg-

ning til en gjeldssanering på 2 milliarder kr nå vil altså gi en driftsmessig effekt neste år på 60 mill. kr.

Når sanering av gjeld på 2 milliarder kr er forutsetningen for at et krav om drift og balanse neste år ikke skal være utopisk, sier man i praksis ikke noe annet enn at det budsjettforliket man har stemt for, er utopisk. Jeg kunne sagt mye hardt om det. Så langt tror jeg ikke jeg vil gå, men uttalelser å la «hvis vi ikke får brunost nå, går klokken feil» er jo ganske alvorlige, ikke minst når de kommer fra sosialkomiteens leder. Det føler jeg at det er all mulig grunn til å påpeke.

Det blir en tøff utfordring å få sykehusene i balanse neste år. De burde hatt en høyere bevilgning. Man løser jo ikke det problemet med det forslaget som Fremskrittspartiet og Senterpartiet fremmer i dag.

Ola D. Gløtvold (Sp) [12:13:37]: Først og fremst vil jeg ta opp det forslaget som Senterpartiet fremmer i innstillingen.

Så litt til dette om hvem som er best eller dårligst av Arbeiderpartiet eller Fremskrittspartiet. Jeg synes det er veldig unyanserte og veldig firkantete argumenter som brukes. Det er klart at hvis man nå greier å få vekk en del av det driftsunderskuddet og den gjelden som er, vil det være enklere å imøtekomme et krav om at hvert enkelt helseforetak skal være i balanse i 2005. Om det er utopisk eller ikke, så er det kanskje slik at det er flertallets helsepolitikk her i Stortinget som er en politikk som hører hjemme i Utopia. Det kan tyde på det.

For øvrig har jeg også lyst til å si til Fremskrittspartiet at jeg er litt skuffet over at de driver med feilinformasjon, bl.a. gjennom nyhetsformidlingen her i Norge. Det som ble sagt på TV 2-nyhetene denne uken om at det kun var Fremskrittspartiet som hadde forslag om å slette gjeld i helseforetakene, stemmer ikke. Jeg vil minne om det forslaget som Senterpartiet fremmet sist vinter, da Fremskrittspartiet stemte imot en slik gjeldsletting.

Presidenten: Representanten Ola D. Gløtvold har teke opp det forslaget han refererte til.

John I. Alvheim (FrP) [12:15:21]: I denne sal får man høre mye rart. Men jeg er tross alt glad for at representanten Bjarne Håkon Hanssen fra denne talerstol informerte Stortinget om at han har greie på sykehusdrift, og at han vet hvordan et sykehus fungerer, mens representanten Alvheim, som til og med har drevet et sykehus, har null forstand på hva som skjer i et sykehus. Artig! Hans argumentasjon for at han sitter inne med den kunnskapen som han presenterte her, tyder jo bare på – med mange streker under – at han ikke skjønner bæret av det som foregår i et sykehus, i forhold til sykehusenes oppgave overfor det norske folk.

En bedrift som år etter år skal måtte leve på driftskreditt, vil før eller siden ende i uføret. Det som i hvert fall er helt sikkert, er at for arbeidstakerne i en slik bedrift vil denne situasjonen rent psykologisk være meget frustrerende. Det er jo en side av saken. Det er ikke bare penger vi snakker om her, vi snakker altså også om psykologi.

(Alvheim)

Vi snakker om arbeidsmiljø, og vi snakker om trygghet, både for de ansatte og for pasientene. Det er også en av hovedbegrunnelsene for at vi fremmer forslag om å slette gjeld i en størrelsesorden på 2 milliarder kr. Men det er jo også like klinkende klart at det vil lette situasjonen økonomisk for foretakene å bli kvitt 2 milliarder kr i gjeld med tanke på neste års drift, og ikke minst med tanke på neste års budsjettbalanse.

Bjarne Håkon Hanssen (A) [12:17:43]: Dette blir ikke noe bedre etter hvert, for det er ikke «klinkende klart» at en bevilgning til en gjeldssanering på 2 milliarder kr i år i vesentlig grad vil lette driftssituasjonen til sykehusene til neste år. Det som er klinkende klart, er at det ikke vil gjøre det. Det vil lette driftssituasjonen til sykehusene neste år med omtrent 60 mill. kr.

Selv om representanten Alvheim har vært sykehusdirektør og drevet sykehus, vil ikke det som utgangspunkt føre til at de økonomiske lovene i sykehussystemet oppheves, og selv om representanten Alvheim har vært sykehusdirektør, vil ikke en bevilgning på 2 milliarder kr på årets budsjett plutselig virke på en helt annen måte enn det regnskapsloven foreskriver.

Det er beklagelig at virkeligheten er som virkeligheten er, men det er uansett et faktum som jeg tror representanten Alvheim og alle andre bare må ta innover seg. En gjeldssanering kan i og for seg ha effekt hvis man f.eks. har en likviditetsutfordring. Man vil da stå overfor en bedre likviditetsmessig situasjon. Nå er ikke helseforetakenes hovedutfordring at de står overfor en likviditetsmessig utfordring, men de står overfor en utfordring knyttet til å få driften til å stå i samsvar med bevilgningen. Hvis man er bekymret over at bevilgningene er for små i forhold til driften, må man enten sørge for å kutte i driften eller øke bevilgningene. Men svaret er i hvert fall ikke en gjeldssanering. Det er jeg nødt til å påpeke, fordi i den grad sykehusene står overfor store utfordringer til neste år – og det gjør de – er altså det forslaget som Fremskrittspartiet og Senterpartiet har fremmet i dag, ikke svaret på utfordringene.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 2.

(Votering, sjå side 1270)

S a k n r . 3

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 6. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 23):

«Stortinget ber om at Regjeringen gjennomgår retningslinjene for tilståelse av kompensasjon til kommunene for merutgifter til særlig ressurskrevende brukere ut fra målsettingen om redusert tid fra erkjent behov til kompensasjon og legge fram resultatet av gjennomgangen for Stortinget som del av kommuneøkonomiproposisjonen for 2006.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, sjå side 1273)

S a k n r . 4

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 6. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 23):

«Stortinget ber Regjeringen om å tilrettelegge for rutiner for registrering og evaluering av kommunenes tvisitesaker for ressurskrevende brukere som behandles av fylkesmannen, og presentere hvordan en slik tilrettelegging bør finne sted, overfor Stortinget som del av kommuneøkonomiproposisjonen for 2006.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, sjå side 1273)

S a k n r . 5

Forslag fra stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 35):

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag som innebærer at refusjon til private laboratorier og røntgeninstitutter skjer gjennom regionalt helseforetak.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, sjå side 1273)

S a k n r . 6

Forslag fra stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 36):

«Stortinget ber Regjeringen utrede behovet for stønad til barnetilsyn for uføre enslige forsørgere og uføre forsørgere som skal prøve seg i arbeid.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, sjå side 1274)

S a k n r . 7

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Karin S. Woldseth og Ulf Erik Knudsen om midlertidig utsettelse av gjennomføringen av monopol på drift av gevinstautomater, for å sikre de frivillige organisasjoners inntekter inntil ESA har avsluttet saken (Innst. S. nr. 89 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:12 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske frå familie-, kultur og administrasjonskomiteen vil presidenten føreslå at taletida vert avgrensa til 5 minutt til kvar gruppe og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten føreslå at det vert gjeve anledning til tre replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innanfor den fordelte taletida.

Vidare vil presidenten foreslå at dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Dette er å sjå på som vedteke.

Magnar Lund Bergo (SV) [12:23:42] (ordfører for saken): I denne saken mener en samlet komite, alle unnatt Fremskrittspartiet, at det ikke kommer fram argumenter i bakgrunnen for forslaget fra Carl I. Hagen, Karin S. Woldseth og Ulf Erik Knudsen som gir grunn til å gjøre endring i de vedtak som er gjort tidligere.

Flertallet viser til Regjeringens oppfølging av Stortingets vedtak i forhold til ESA, og understreker igjen at det tilligger Regjeringen å håndtere det.

Flertallet viser videre til brev fra Kultur- og kirkedepartementet av 8. desember 2004, og vil på denne bakgrunn ikke bifalle forslaget, men foreslår at forslaget vedlegges protokollen.

Karin S. Woldseth (FrP) [12:24:25]: Dette kan kanskje virke som en reprise på et tidligere Dokument nr. 8-forslag, men det er det altså ikke. Bakgrunnen for at vi denne gangen fremmer et Dokument nr. 8-forslag, er at ESA og Oslo Tingrett begge har sagt at vedtaket om monopol for Norsk Tipping på automatdrift er i strid med gjeldende regelverk. Fremskrittspartiet ser for seg at dette kan bli en langvarig strid i rettsapparatet. For å sikre de frivillige lag og organisasjoner en viss inntekt i den tiden saken verserer i domstolene, ønsker vi å få utsatt innføringen av monopol.

Etter at vi hadde fremmet vårt utsettelsesforslag, kom det en midlertidig forføyning i Borgarting lagmannsrett. Det betyr i realiteten at monopol ikke kan innføres før saken er ferdigbehandlet.

Statsråden avholdt, etter å ha vært i tenkeboksen en stund, en pressekonferanse forrige onsdag, der hun valgte å la automatene som hadde konsesjon, få fortsette i drift etter dagens regler fram til 1. juli 2005. Jeg er enig i at dette gir de frivillige lag og organisasjoner et pusterom og en mulighet til å se på alternative inntektskilder. Men jeg forstår ikke hvorfor ikke Regjeringen kunne ha utsatt innføringen av monopol på automater fram til endelig dom var avsagt. Hvis det blir et opphold mellom drift og endelig dom, vil både de ideelle formålene og operatørvirksomheter kunne stevne staten for milliarder. Det kan nesten synes som om statsråden ønsker å vise hvem det er som har makt, og hvem som bestemmer.

Men når det er sagt, må jeg også si at jeg er svært glad på vegne av de utallige lag og organisasjoner som sikkert også statsråden både har fått e-post og brev fra, for at det i hvert fall blir en kortvarig utsettelse.

At Fremskrittspartiet ikke ønsker noe monopol, er vel neppe noen stor overraskelse her i salen, men jeg må allikevel si at jeg skulle ønske at statsråden ville se en gang til på forskriftene til dagens automatkonsesjoner, og lese om de tiltak bransjen foreslår for å forebygge uønsket spillatferd, eller tiltak mot spillavhengighet, for å si det på den måten. De spillavhengige trenger ikke en statsråd

som skyver dem foran seg fordi hun ikke vil erkjenne et nederlag.

Både bransjen og et enstemmig storting sier at man må få ressurser til å forske mer på spillavhengighet. Det er det vi trenger i Norge. Det er ikke nok at én forsker uttaler seg, og at man bygger på de erfaringene som én forsker har. Derfor håper jeg faktisk at statsråden kan vurdere å endre forskriftene slik at man innfører at 0,5 pst. – eller kanskje til og med en hel prosent – av overskuddet skal gå til forskning og behandling av spillavhengige.

Jeg vil til slutt ta opp en sak som har versert i mediene i de siste dagene. Norsk Tipping har nemlig forsøkt å samarbeide med Lånekassen. Dette er en sammenblanding og et forsøk på å kjøpe kunder til Norsk Tipping som jeg ser at statsråden heldigvis har ryddet opp i. Slikt bidrar iallfall ikke til å unngå flere spillavhengige. Og dette skulle gi statsråden en pekepinn om at intensjonene hennes med innføring av monopol kanskje ikke er de samme som hos Norsk Tipping. Det var godt å se at statsråden ryddet opp før noen avtale var kommet i havn. Men spørsmålet som blir hengende litt i luften, er om noen hadde reagert hvis mediene ikke hadde fått kjennskap til saken. Jeg setter min lit til at statsråden heretter vil ha strengere kontroll med Norsk Tipping og avtaler som inngås av en bedrift statsråden er generalforsamling for.

Så til slutt vil jeg ta opp vårt forslag.

Presidenten: Representanten Karin S. Woldseth har teke opp det forslaget som ho refererte til.

Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [12:29:13]: I debatten om automatsaken blir det ofte fremstilt som om det er noen rå og kyniske kapitalister som står bak denne bransjen. Dette er en sannhet med meget store modifikasjoner. Foreningslivet i lokalsamfunnet er den store mottakeren av disse midlene. Blant annet kan jeg nevne:

Alvdal Idrettslag, Bamble Jeger & Fiskerlag, Bergen Rullestolbasket Lag, Berkåk Skolekorps, Bjonerø IL, Borg MC Klubb, Borge Skolekorps, Brumunddal tennisklubb, Bruvoll Vel, diverse avdelinger av Turistforeningen, diverse foreninger av Norges Blindeforebund, Drammens Atletklubb, diverse foreninger i Dyrebeskyttelsen og Dysleksiforbundet, Eiker Golfklubb, Ellingsøy Idrettslag, FK Fauske-Sprint, Mandalskameratene, Foreningen for hjertesjyke barn, Freestyle IL, diverse lag av Seniordans, Fåvang Jakt og Våpen, Gjøvik Atletklubb, Hadeland Kvinnefotballklubb, Hammartun Skolekorps, Hammerfest Fotballklubb, Herefoss Skytterlag, Holmestrand Ungdomskorps, Hop Basketballklubb, Hønefoss BK, Høvik og Lier Skolekorps, Høybråten og Stovner Idrettslag, Skiens-Grane IF, flere avdelinger av Kiwanis Club, Klepp Innebandy Klubb, Kolbotn IL, Konnerud Idrettslag, Kvam Idrettslag, Laksevåg Musikkforening, Lillehammer Janitsjar, Melhus Idrettslag, Midtbygden Idrettslag, Molde Turnforening, diverse diabetesforenin-

ger, flere fylkeslag av Norges Musikkorps Forbund, Norsk Barnehjelp, Horten, Norsk Revmatikerforbund, Odda Skolekorps, Os Turn, Risør Fotballklubb, Rogne Idrettslag, Sandnes Judoklubb, Ski- og Ballklubben Skiold, Slagen IF, Slemmestad IF, Strømsgodset IF, en rockeklubb som heter Sub-Unit, Sunndal og Omegn MS-forening, Søndre Land Idrettslag, flere fylkeslag av Norsk Epilepsiforbund, Trafikk- og Ulykkesskaddes Landsforbund, Tromsø Turnforening, Ulnes Bygdekvinnelag, Vivil Handicapidrettslag og Åsane Amerikansk Fotball og Cheerleading Klubb.

Det kan kanskje virke rart å lese opp alle disse klubb- og foreningsnavnene, men det viser noe av bredden i det foreningslivet som har glede av disse midlene. Det er altså ikke snakk om rå, kyniske kapitalister, men det er snakk om at dette er en av motorene i Kultur-Norge ute på lokalplan.

J ø r g e n K o s m o hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det tilsier vel også at det har vært en organisert aksjon på gang.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7.
(Votering, se side 1274)

S a k n r . 8

Forslag fra stortingsrepresentant May Hansen på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 37):

«Stortinget ber Regjeringen utrede hvordan ytelsen fødselspenger slår ut for de som føder prematurt, studenter og de som føder flere barn.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1274)

S a k n r . 9

Forslag fra stortingsrepresentant May Hansen på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 37):

«Stortinget ber Regjeringen utrede et forslag om å utvide retten til fødselspenger for de som føder tvillinger, trillinger osv. i Revidert budsjett for 2005.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1274)

S a k n r . 10

Forslag fra stortingsrepresentant May Hansen på vegne av Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 37):

«Stortinget ber Regjeringen endre folketrygdloven slik at begge foreldrene får rett til ytelser ved fødsel ba-

sert på egen opptjening, uavhengig av den andres yrkesaktivitet før og etter fødselen fra 1. juli 2005.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1274)

S a k n r . 11

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om forbud mot seksuell bruk av dyr, og forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om straffebestemmelse mot seksuell omgang med dyr (Innst. S. nr. 87 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:5 (2004-2005) og Dokument nr. 8:17 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Linda Cathrine Hofstad (H) [12:34:10] (ordfører for saken): Vi skal i dag behandle to forslag, Dokument nr. 8:5, om forbud mot seksuell bruk av dyr, og Dokument nr. 8:17, om straffebestemmelse mot seksuell omgang med dyr. Som saksordfører skal jeg nå redegjøre kort for komiteens enstemmige innstilling. Begge forslagene omhandler samme tematiske forhold, og derfor har komiteen valgt å behandle dem samlet.

I dag finnes det ikke noen straffebestemmelser som retter seg spesielt mot seksuelt misbruk av dyr. Etter dagens lovverk vil imidlertid andre straffebestemmelser kunne komme til anvendelse, som f.eks. dyrevernsloven av 20. desember 1974.

I forbindelse med revisjonen av straffelovens bestemmelser om seksuallovbrudd ble det på nytt vurdert å innføre et eget straffebud mot seksuell omgang med dyr. Departementet konkluderte da med at det var mest hensiktsmessig at dette ble regulert sammen med annen dyremishandling etter dyrevernsloven.

Komiteen mener det kan være grunn til å vurdere om dagens dyrevernslov gir et godt vern mot slike handlinger, men prosjektgruppen som er oppnevnt av Landbruksdepartementet og Fiskeridepartementet har startet arbeidet med å revidere dyrevernsloven, og skal i løpet av våren 2005 utarbeide et forslag til ny lov. Denne arbeidsgruppen vil vurdere spørsmålet om å foreslå et forbud mot seksuell omgang mellom mennesker og dyr. Regjeringen vil derfor komme tilbake til Stortinget med en vurdering og et eventuelt forslag om et slikt forbud.

Komiteens enstemmige innstilling er at begge Dokument nr. 8-forslagene vedlegges protokollen.

Statsråd Odd Einar Dørum [12:36:20]: Jeg er tilfreds med at komiteen deler departementets syn – at seksuell bruk av dyr bør reguleres i dyrevernsloven og

ikke i straffeloven. Handlingen er uønsket, først og fremst av hensyn til dyret, som kan lide overlast.

Som komiteen peker på, kan det være grunn til å vurdere om dagens dyrevernslov gir dyr et godt nok vern mot menneskers seksuelle bruk av dem. Jeg vil sørge for at den prosjektgruppen som Landbruks- og matdepartementet og Fiskeridepartementet har oppnevnt til å revidere dyrevernsloven, blir orientert om komiteens syn.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 11.

(Votering, se side 1274)

S a k n r . 1 2

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Ola D. Gløtvold og Eli Sollied Øveraas om lovmessig å forby erverv, besittelse og bruk av dopingmidler, og forslag fra stortingsrepresentantene Magnar Lund Bergo, May Hansen, Sigbjørn Molvik og Siri Hall Arnøy om tiltak for å begrense bruken av dopingmidler blant barn og unge (Innst. S. nr. 64 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:84 (2003-2004) og Dokument nr. 8:89 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Linda Cathrine Hofstad (H) [12:38:21] (ordfører for saken): Vi skal i dag behandle to forslag om tiltak for å begrense bruken av dopingmidler, særlig overfor barn og unge. Jeg vil gjerne gi forslagsstillerne ros for å sette dette viktige temaet på dagsordenen, for vi er vitne til en uheldig utvikling, der stadig flere barn og unge eksperimenterer med dopingmidler.

Idrettens organer har i mange år gjort et viktig arbeid for å bekjempe dopingbruk innenfor idretten. Mye tyder imidlertid på at dopingbruk er et økende problem også utenfor idretten. En samlet komite erkjenner at dette er et samfunnsproblem som må møtes med ulike virkemidler. Særlig viktig er det med et godt og bredt holdningsskappende arbeid.

Det gjøres et godt arbeid i skolehelsetjenesten og helsestasjoner for ungdom for å fange opp barn og ungdom som eksperimenterer med doping og andre rusmidler. Dette arbeidet må videreføres med full styrke for å hindre en fortsatt negativ utvikling. Etableringen av dopingtelefonen er også et viktig virkemiddel, der fagpersonale kan gi råd og veiledning til dem som sliter med følgene av dopingbruk, og svare på spørsmål om bruk av dopingmidler.

Når det gjelder spørsmålet om å innføre et strafferettslig forbud mot bruk av dopingmidler, har komiteen valgt ikke å ta stilling til dette på det nåværende tidspunkt.

Straff er det sterkeste virkemiddelet vi har for å styre atferd, og det bør brukes med varsomhet. Etter jul skal justiskomiteen behandle forslaget til ny alminnelig straffelov, der vi bl.a. skal ta stilling til grunnleggende prinsipper for straff som virkemiddel. Et forbud mot bruk og besittelse av dopingmidler må vurderes opp mot andre virkemidler for å redusere bruken.

I januar 2004 avgav en arbeidsgruppe en rapport om problemstillinger knyttet til en eventuell sammenheng mellom misbruk av anabole steroider/testosteron og risiko for økt aggresjon og voldelig atferd. I rapporten konkluderes det med at det ikke finnes dokumentert en årsaksmessig sammenheng mellom bruk av moderate doser anabole steroider og aggressivitet. Denne rapporten har vært på høring, og departementet er nå i ferd med å gå igjennom de synspunktene som kom fram under høringen.

Justisdepartementet arbeider for tiden med en ny spesiell del i straffeloven. I den forbindelse ber komiteen om at det spesielt vurderes om det nå bør innføres et forbud mot bruk av dopingmidler.

Arbeidet med å redusere bruken av dopingmidler må møtes med bred front. Det er satt ned en interdepartemental arbeidsgruppe ledet av Kultur- og kirkedepartementet. Arbeidsgruppen skal vurdere den foreliggende forskning om effekten av dopingmidler for å se om det finnes en sammenheng mellom dopingbruk og vold. Komiteen er kjent med at arbeidsgruppen vil legge fram resultatet av dette arbeidet ved årsskiftet, og vi ser derfor fram til å få oss forelagt arbeidsgruppens konklusjoner og anbefalinger.

På den bakgrunn anbefaler komiteens flertall at forslagene, Dokument nr. 8:84 og Dokument nr. 8:89, vedlegges protokollen.

Magnar Lund Bergo (SV) [12:42:23]: Bruk av androgene-anabole steroider er et samfunnsproblem som rammer mange unge mennesker i dag, og som har store negative bivirkninger ved misbruk. Det er en økende bruk av doping med spesielt fokus på misbruk av androgene-anabole steroider innenfor de ikke-organiserte idrettsmiljøer og organisasjoner, eller rett og slett brukt som «kick-off-dop» før gjenger skal ut på byen. I SV er vi meget bekymret over denne utviklingen og fremmer derfor dette forslaget, for vi har ingen tid å miste. Vi er glad for at Regjeringen satte ned en interdepartemental arbeidsgruppe som har kommet med en rapport i forhold til misbruk av AAS og koblingen til vold.

Dopingtelefonen ved Aker universitetssykehus viser en entydig tendens. De som ringer inn for å søke hjelp, har fellestrekk som at de stadig er yngre, at de misbruker AAS i høye brukerdoser over lang tid, at brukerne tar AAS sammen med andre rusmidler, og at brukerne samlar seg i gjenger og bruker AAS som et aggresjonsfremmende dop før de skal på byen.

Det er riktig som arbeidsgruppen og statsråd Dørum påpeker i brev av 2. november 2004, at det ikke er etablert en årsakssammenheng mellom lav brukerdose og aggresjon. I svarbrevet står det følgende:

«Konklusjonene fra arbeidsgruppen er blant annet at det kan anses som vel dokumentert at anabole steroider i doser opp til lave dopingdoser innebærer liten eller ingen påvirkning av personens aggresjonsnivå.»

Her kommer vi til paradokset, slik jeg ser det. At forskning med lave doser av anabole steroider ikke påviser økt fare for aggresjon hos brukerne, er likevel ikke noe forskningsmessig bevis mot en slik sammenheng mellom økning av vold og aggresjon ved høyere doser av anabole steroider. Man kan selvsagt ikke gjennomføre tilsvarende eksperimentell forskning på høyere brukerdoser, fordi det vil være medisinsk uetisk. Derimot har vi mange andre kilder som tyder på at det er en sammenheng mellom langvarig bruk, høye doser av anabole steroider og økt aggresjon, ofte i sammenheng med bruk av andre rusmidler.

I Sverige innførte man totalforbud mot enhver form for doping i 1998 og startet spesialklinikker for behandling av misbruk av AAS fordi bivirkninger og skader er så omfattende.

I februar 1995 hadde Sveriges sosialkomite en offentlig høring der det ble påvist en sammenheng mellom bruken av anabole steroider og alvorlig kriminalitet.

Mye talte for at mange av de gjerningsmennene som dette gjaldt, i lang tid hadde brukt anabole steroider i sammenheng med trening. Svenskene hadde også på den tiden et betydelig problem med ulovlig innførsel av steroider, særlig fra gamle østblokkland.

Det er lov å hente erfaringer fra andre land, særlig fra nordiske land som i andre sammenhenger likner oss. SV håper at alle ser problematikken og er villige til å sette inn de nødvendige tiltakene uten ytterligere utsettelse. Vi mener vi ikke har noen tid å miste.

Jeg fremmer det forslaget vi har i innstillingen.

Presidenten: Representanten Magnar Lund Bergo har tatt opp det forslag han refererte til.

Einar Holstad (KrF) [12:45:54]: Det er et mål å begrense bruk av dopingmidler.

I de senere år har vi sett tegn til økning i erverv, besittelse og bruk av doping. Det meldes også om at brukerne ser ut til å bli stadig yngre. Dette er bekymringsfullt.

Idrettens organer har gjort og gjør mye for å bekjempe dopingbruk innen idretten. Mye tyder imidlertid på at doping er et økende problem også utenfor den organiserte idretten.

Arbeidet i skolehelsetjenesten og i helsestasjoner for ungdom er svært viktig for å fange opp barn og unge som eksperimenterer med doping og andre rusmidler. Etableringen av dopingtelefonen er også et viktig virkemiddel. Ved å ringe til denne telefontjenesten får man faglige råd og veiledning om skadevirkningene av dopingbruk.

Det springende punkt i denne debatten er imidlertid hva som ytterligere bør gjøres for å redusere bruken av dopingmidler. Svaret på dette spørsmålet er ikke enkelt å gi.

Man kan tenke seg et forbud i straffeloven mot bruk, besittelse og omsetning av dopingmidler. Kristelig

Folkeparti holder denne muligheten åpen og vil konkludere når Stortinget får forslag til ny spesiell del i straffeloven til behandling.

Til tross for at vi ikke har konkludert, vil jeg trekke fram noen problematiske sider ved et slikt forbud.

I forskningsmiljøene pågår det en debatt og en kontinuerlig vurdering av om bruk av dopingmidler har sammenheng med økt bruk av vold, og om det også er fare for somatiske helseskader. Meg bekjent har man ennå ikke klart å påvise en årsakssammenheng mellom misbruk av anabole steroider og risiko for økt aggresjon og voldelig atferd. Men forskning pågår fremdeles.

Når dagens kunnskap om skader ved dopingbruk ses i sammenheng med at Regjeringen i Ot.prp. nr. 90 for 2003-2004 foreslår å legge det såkalte skadefølgeprinsippet til grunn for ny straffelov, oppstår et dilemma. Vi klarer pr. i dag ikke å påvise at dopingmidler skader andre enn dem som bruker dette. Bør det da forbys i straffeloven? Jeg stiller spørsmålet – og holder svaret åpent.

Justiskomiteens behandling av forslag til ny generell del i straffeloven vil avklare hvilke prinsipper loven skal bygge på. Disse vil så legge premisser for hvilke handlinger som skal forbys i lovens spesielle del. Vi tar sikte på å behandle forslaget til ny generell del før påske og vil etter det kunne ha en klarere oppfatning av om misbruk av doping bør bekjempes gjennom et forbud i straffeloven.

Viktigere enn lovforbud, etterforskning og straff er uansett det forebyggende arbeidet som gjøres av foreldre, lærere, organisasjoner og andre ungdomsledere. Misbruk av dopingmidler er utvilsomt ikke bra for den enkelte. Derfor vil vi i Kristelig Folkeparti arbeide videre for å finne tiltak for å redusere problemet.

Ola D. Gløtvold (Sp) [12:49:37]: Når Senterpartiet tok opp denne saken vedrørende dopingbruk, var det bl.a. ut fra erkjennelsen av at dette har økt enormt den siste tiden. En tidobling av beslag når det gjelder dopingpreparater har en altså kunnet registrere fra 2000 til 2003. Tolldirektoratet, politiet og idrettsmiljøet ber om hjelp og klarere retningslinjer, og et lovverk som kan ta tak i dette.

Jeg synes det er en veldig defensiv innstilling som behandles her i dag. Jeg er klar over at det er et utvalg på gang som skal legge fram sin innstilling nå ved årsskiftet. Jeg håper at det virkelig blir ved årsskiftet, slik at vi kan få tatt tak i dette og behandlet det som kommer fra dette utvalget, før Stortinget går fra hverandre våren 2005.

Det er stor diskusjon om bruk av dopingmidler og om det fører til økt aggresjon og voldelig atferd. Vi vet at i Sverige innførte man totalforbud mot enhver form for doping i 1998. Vi vet også at de har en spesialklinikk for behandling av dopingmisbrukere, og at de har drevet en mye grundigere forskning enn oss. Vi vet også – fra Sverige – at store og alvorlige voldssaker kan føres tilbake til dopingbruk. Det burde være mulig å lære litt av naboene i øst, når vi har så sammenlignbare forhold som vi har, og når kanskje forskningen der har kommet mye lenger enn den har her i Norge.

Stiftelsen Antidoping Norge og dopingtelefonen ved Aker universitetssykehus har bedt om at det i sterkere grad blir tatt tak i dette, og uttrykker bekymring for økende bruk av dopingmidler og for at brukerne blir stadig yngre. Ungdom ned i 12–13-årsalderen benytter seg nå av dopingmidler.

I forslaget fra SV er det spørsmål om å finansiere dette arbeidet utover tippemidler. Det er jeg enig i at vi bør gjøre. Allerede i Budsjett-innst. S. nr. 11 nå i høst la Senterpartiet inn penger for at bl.a. Stiftelsen Antidoping Norge skulle ha mer ressurser både til forskning og i forhold til påvirkning og forebygging.

I brevet fra departementet er det påpekt en del ting som jeg finner interessant. Blant annet står det her:

«Utfordringene knyttet til dopingmisbruk som samfunnsproblem må vi etter min oppfatning møte på bred front. Men vi må samtidig vurdere hvilke tiltak som kan være realistiske og være i samsvar med problemets størrelse og art.»

Vi vet fra nabolandet vårt at bruk av doping fører til økt aggresjon og voldsbruk. Representanter for idretten ber om hjelp gjennom lovverket, slik at de får en basis for sitt antidopingarbeid. Da forundrer det meg at justisministeren sier at en lovbestemmelse kanskje ikke er et realistisk verktøy. Jeg mener at vi burde gått så langt allerede nå. Voldsbruk og kriminell atferd går ut over tredjeperson, og det gir samfunnsskadelige virkninger. Da synes jeg at lovverket vårt bør inneholde noe om dopingmisbruk.

Det vises bl.a. til at man skal styrke det forebyggende arbeidet og gjøre mer innenfor det – og det er bra. Så sier man at helsestasjoner for ungdom – og roser det opp i skyene, nesten – er en viktig arena her. Ja, det er riktig og viktig. Men så får vi beskjed om at helsestasjonene for ungdom sliter driftsmessig. Flere kommuner er i ferd med å bygge ned denne virksomheten fordi det er for dårlig økonomi til å kunne opprettholde den. Da blir det defensivt når man her viser til et verktøy som har problemer. Riktignok er det noen av partiene som har prøvd å øke driftsrammen til helsestasjoner for ungdom, bl.a. ut fra erkjennelsen av at her er det et viktig arbeid å gjøre i forhold til antidoping, men jeg synes at det meste rundt denne saken blir defensivt.

Til slutt vil jeg ta opp Senterpartiets forslag. Jeg er spent på hva justisministeren nå sier han vil gjøre med det forslaget. Så vil jeg også signalisere at vi subsidiært støtter SVs mindretallsforslag. Jeg beklager at de har trukket punkt 1 i sitt opprinnelige forslag.

Presidenten: Representanten Ola D. Gløtvold har tatt opp det forslaget han refererte til.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:54:51]: Det er fristende å starte innlegget med å kommentere noe av det som forrige taler var inne på – han viste nemlig til de gode erfaringene fra naboen i øst. Man skal selvfølgelig lytte til naboen når naboen gjør fornuftige ting. Men det er vel slik at representanten Gløtvold og jeg er noe skeptiske til enkelte andre ting man gjør i øst, f.eks. til et visst med-

lemskap i en større forening lenger sør. Så om man gjør noe i øst, trenger det likevel ikke være fornuftig – uten at jeg skal dra den debatten noe lenger.

Det som er viktig i denne sammenheng, tror jeg, er i all hovedsak holdningen som samfunnet har til dette problemet. Det fine med å være stortingsrepresentant er at man har muligheter til å kunne ta opp det man brenner for, som man er berørt av, og som man faktisk har mulighet til å gjøre noe med. Derfor skal jeg gi honnør til forslagsstillerne for disse to forslagene som nå er til behandling. Det er slik man skaper bevissthet og utfordrer det politiske system til å gjøre noe med ting – også når det gjelder det nivået det gjøres på. Jeg tror det er overordnet viktig å fokusere på det holdningsskapende arbeidet.

Så tror jeg også at om vi legger dette innunder straffeloven, fjerner ikke det problemet. Det eneste vi ville fokusere på da, er verktøyet. Jeg er ikke sikker på at et straffebud er eneste løsning. Jeg tror det er det holdningsmessige som over tid vil gi oss løsning på dette. Det er også et faktum, dessverre, at det å forby alt man ikke liker, ikke nødvendigvis fører til suksess. Det er nok andre virkemidler som er bedre i så måte. Derfor har Fremskrittspartiet kommet til at vi i denne saken vil være litt avventende, men vi vil lytte til den kunnskap og de innspill vi får fra fagmiljøene. Om vi gjennom denne prosessen ser at det er behov for å gripe inn og gjøre noe med lovverket, skal vi selvfølgelig gjøre det, men da skal vi gjøre det ut fra at vi er overbevist om at det vil være det beste tiltaket. Jeg tror, som sagt, at det viktigste vi kan gjøre, er at vi har en bevissthet i forhold til problemene, og at vi så vurderer det videre, før vi griper inn og iverksetter nødvendige tiltak.

Statsråd Odd Einar Dørum [12:57:17]: Det er all grunn til å ha oppmerksomheten rettet mot dopingmisbruk både innen den organiserte idretten og miljøer utenfor den.

Spørsmålet om å kriminalisere erverv, besittelse og bruk av dopingmidler reiser vanskelige spørsmål. Jeg er glad for at komiteen legger til rette for at spørsmålet får den grundige behandlingen det fortjener. Forslaget vil bli vurdert i forbindelse med arbeidet med en ny spesiell del i straffeloven, slik komiteen ber om, og ses i lys av Stortingets behandling av forslaget i Ot.prp. nr. 90 for 2003-2004 om en ny alminnelig del i straffeloven. I denne proposisjonen inviteres Stortinget til å komme med synspunkter på når det er på sin plass å reagere med straff mot uønsket atferd.

Når det gjelder forslaget om en utvidelse av mandatet til Stiftelsen Antidoping Norge for å følge opp dopingbruk også utenfor den organiserte idretten, vil jeg i likhet med komiteens flertall peke på at det allerede i dag er mulighet til å følge opp med tiltak mot dopingbruk også utenfor den organiserte idretten. Stiftelsens vedtekter åpner for at stiftelsen kan påta seg ansvar på områder utenfor idretten. Dessuten sier dagens vedtekter at spillemidler ikke skal brukes til virksomhet utenfor idretten her i landet. Derfor må finansieringsgrunnlaget finnes utenfor spillemidlene om det skulle være aktuelt å foreta en utvi-

ding av mandat for Antidoping Norge i denne sammenheng.

Forslaget om å opprette en egen forskningsenhet under Stiftelsen Antidoping Norge vil kunne gå ut over den kompetansen stiftelsen allerede i dag besitter. Behovet for en slik enhet må også ses i sammenheng med den virksomheten man allerede har i etablerte forskningsmiljøer på området.

En interdepartemental arbeidsgruppe, ledet av Kirke- og kulturdepartementet, skal vurdere behovet for en fornyet forskningsinnsats om doping som samfunnsproblem. Gruppen skal se nærmere på forskningsområdet og utarbeide opplegg for hvordan forskningsinnsatsen bør koordineres. Det er derfor for tidlig å avgjøre hvordan forsknings- og kunnskapsbehovet på området skal ivaretas. Når arbeidsgruppen har fullført arbeidet, vil det være naturlig å gå inn på konkrete løsninger.

Når det gjelder forslaget om hvordan man best kan forebygge at barn og unge begynner å dope seg, vil jeg vise til at den tverrdepartementale arbeidsgruppen har fått i oppgave å foreslå tiltak mot doping som samfunnsproblem, herunder forslag til forebyggende tiltak. Arbeidsgruppens forslag til tiltak vil bli vurdert i forbindelse med Regjeringens videre innsats for å styrke arbeidet mot dopingmisbruk.

Allerede nå gjøres det mye for å forebygge misbruk av dopingmidler og begrense skader i tilknytning til et slikt misbruk. Politiet beslaglegger i forbindelse med sin generelle narkotikainnsats også dopingmidler. I 2003 ble det gjort 608 beslag. Primærhelsetjenesten, sosialtjenesten og spesialisthelsetjenesten har ansvar for å iverksette helsefremmende tiltak for utsatte grupper og nødvendige behandlingstiltak for personer som måtte få skader som følge av bruk av dopingmidler. Tilskuddet til driften av dopingtelefonen er foreslått videreført i Helse- og omsorgsdepartementets budsjett for 2005.

Ellers viser jeg til de synspunkter som framkommer i mitt brev til komiteen som svar på de spørsmål som er reist.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, får en taletid på inntil 3 minutter.

Ola D. Gløtvold (Sp) [13:00:28]: Med det innlegget som justisministeren holdt nå, føler jeg meg ikke helt trygg på hva som blir resultatet ved en behandling over jul. Likevel finner jeg grunn for å gjøre om det forslaget som er fremmet her i dag, til et oversendelsesforslag, slik at vi ikke får det nedstemt.

For øvrig har jeg én merknad til dette med moderate doser, at man ikke finner noen sammenheng der i forhold til bruk av anabole steroider og aggressivitet. Hva slags signal er det? Overført til narkotikapolitikken vil det da kanskje kunne sies at moderate små doser gjør ingen ting. Men vi vet at dette gjerne er starten på en brukerkarriere – det er altså starten på noe som kan føre til større bruk. Og da har vi ikke noe belegg for å si at bruk av dopingmidler ikke fører til aggressivitet og voldsbruk.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 12.

(Votering, se side 1275)

S a k n r . 1 3

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Gunn Karin Gjøl, Knut Storberget og Anne Helen Rui om tiltak for å styrke voldtektsfres rettssikkerhet (Innst. S. nr. 86 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:94 (2003-2004))

Presidenten: Også her har justiskomiteen foreslått at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter. – Dette anses vedtatt.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [13:02:41] (ordfører for saken): Komiteen vil gi forslagsstillerne honnør for å sette fokus på voldtektsfrenes rettssikkerhet. De psykiske skadevirkningene etter en voldtekt kan vare livet ut. Derfor er det viktig at politiet og hjelpeapparatet er godt rustet til å bistå dem som har vært utsatt for voldtekt eller seksuelle overgrep. Det er også viktig at rettsapparatet behandler disse sakene på en skjønnsom måte.

Anmeldeshyppigheten og antall anmeldte saker som ender i fellende dom, er foruroligende lav. Komiteen mener at dersom flere voldtekter fører til domfellelse, er det grunn til å anta at dette vil virke forebyggende. All erfaring tilsier også at det er viktig for ofrene i en rehabiliteringsfase å få plassert skyld.

Komiteen mener at tilgjengelige og kvalitetssikrede voldtektsmottak, grundig politiarbeid, høy kompetanse i alle ledd i rettsapparatet og bistand og hjelp tilpasset individuelle behov, både i akuttfasen og i rehabiliteringsfasen, er sentrale suksesskriterier. Også der saken ikke ender i fellende dom, må fornærmede ivaretas på en skikkelig måte. I tillegg må det finnes gode tilbud til dem som velger ikke å utsette seg for den belastning en rettsak kan medføre.

Regjeringa og Riksadvokaten har tatt viktige initiativ når det gjelder vold og overgrep. Jeg kan garantere at vi er flere som vil følge framdriften i dette med argusøyne. Tålmodigheten har, etter vårt syn i hvert fall, vært stor nok nå.

Komiteen har delt seg i synet på hva som må gjøres for å styrke voldtektsutsattes rettssikkerhet. Arbeiderpartiet og SV har fremmet åtte forslag i innstillingen. Flerparten, bestående av regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, ønsker på sin side ikke å foreslå noe som helst, heller ikke å støtte noen av forslagene fra SV og Arbeiderpartiet.

Det er etter SVs og Arbeiderpartiets oppfatning stor forskjell på hvor langt man vil gå for å få til endringer på dette feltet. Et eksempel er når komiteen i fellesskap viser til at styrking av politibudsjettet for 2005 vil gi poli-

tiet mulighet til å anskaffe video- og lydopptaksutstyr, slik at avhøret kan gjennomføres på en bedre og mer rettssikker måte.

SV og Arbeiderpartiet fremmer på sin side forslag om at Regjeringa må sørge for at alle politidistriktene i løpet av 2005 skaffer til veie video- og lydopptaksutstyr slik at rettssikkerheten kan styrkes både for fornærmede og for mulige gjerningspersoner. Dette forslaget avvises altså.

Dokument nr. 8-forslagets punkt 1, om et offentlig utvalg for å utrede voldtektsfreses stilling, blir ikke fremmet. I stedet fremmer Arbeiderpartiet og SV et forslag om en detaljert handlingsplan for å styrke voldtektsfreses rettssikkerhet og gi tilbud om bistand og hjelp. Sentralt i denne handlingsplanen må være igangsetting av forskning knyttet til politiets og rettsapparatets behandling av voldtektsaker der muligheter for forbedring identifiseres. Vi foreslår at det etableres et rådgivende organ for gjennomføring av en slik handlingsplan. Forslaget avvises altså av flertallet.

SV og Arbeiderpartiet fremmer videre forslag som skal styrke voldtektsfreses tilgang til bistand og informasjon. For det første vil vi gi fornærmede rett til bistandsadvokat i voldtektsaker fra det tidspunkt vedkommende kommer i kontakt med det offentlige. For det andre ber vi Regjeringa legge fram en plan i revidert nasjonalbudsjett for hvordan den vil bygge ut rådgivningskontorene for kriminalitetsofre, og for det tredje ber vi Regjeringa etablere en nettportal og en døgnåpen grønn telefonlinje for ofre for vold, voldtekt og seksuelle overgrep, i løpet av 2005. Ingen av forslagene får flertall.

Arbeiderpartiet og SV vil framheve de to DIXI-sentrenes fantastiske innsats for å støtte voldtektsutsatte i deres mangslungne behov. Vi håper Justisdepartementet vil verdsette disse sentrenes arbeid framover i større grad enn hittil.

Når det gjelder Dokument nr. 8-forslagets punkt 3, om voldtekts- og voldsmottak m.m., viser komiteen til brev fra justisminister Dørum av 25. november 2004. Her går det fram at Sosial- og helsedirektoratet på bakgrunn av kartleggingen av tilbudet i kommunene til personer utsatt for vold og seksuelle overgrep har utarbeidet flere anbefalinger til Regjeringa. SV og Arbeiderpartiet er svært opptatt av at anbefalingene fra direktoratet tas til følge, og fremmer forslag om dette. I tillegg foreslår vi at Regjeringa må sørge for tilgjengelige voldtekts- og voldsmottak over hele landet knyttet til helseforetakene, og at legevakt/akuttmottak har kompetanse og utstyr til å sikre bevis.

Vi registrerer at resten av komiteen mener at Regjeringa gjør et tilfredsstillende arbeid på dette feltet, og at man derfor ikke ønsker å stemme for disse forslagene.

Når det gjelder forslaget om DNA-registrering, mener komiteen at bruk av DNA-test er et viktig virkemiddel for å oppklare straffesaker. Særlig gjelder dette saker som omhandler ulike former for vold, seksuallovbrudd og drap. SV og Arbeiderpartiet vil dessuten presisere at det bør legges opp til en sentral finansiering av DNA-

prøvetaking, slik at ikke økonomi blir et hinder for å benytte metoden.

Med hensyn til Dokument nr. 8-forslagets punkt 5, om landsdekkende hjelpe- og behandlingstilbud for voldsutøvere, sier Regjeringa i handlingsplanen mot vold i nære relasjoner at man vil arbeide systematisk for å utvikle hjelpe- og behandlingstilbudet til voldsutøvere og overgripere. Dette er positivt, men komiteen framhever behovet for et mangfoldig tilbud og ber departementet stimulere til dette. Vi mener det er viktig at personer som utøver vold, eller som begår seksuelle overgrep, får tilbud om hjelp og behandling. SV og Arbeiderpartiet mener dessuten at Alternativ til Vold må spille en viktig rolle i en slik satsing, som ikke bare må knyttes til behandling i fengslene.

Jeg har ikke mer tid, så jeg vil sette fram de forslagene som SV og Arbeiderpartiet står sammen om i innstillingen.

Presidenten: Representanten Inga Marte Thorkildsen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Torny Pedersen (A) [13:08:19]: Arbeiderpartiet har fremmet dette forslaget for å styrke voldtektsfreses stilling. Dette er et rettighetsspørsmål, knyttet til noe av det verste et menneske kan bli utsatt for. Voldtekt kan ramme både menn og kvinner. Alle har krav på et liv i frihet, uten å bli utsatt for seksuelle overgrep eller å måtte frykte for slike overgrep.

Voldtekt er en alvorlig krenkelse av hver enkelt. Et slikt overgrep kan gi fysiske skader og fysiske sykdommer, med synlige arr, men slike skader leges som regel etter en tid. Det aller verste er nok de psykiske skadevirkningene, som ofte varer livet ut, og som svært lenge kan virke hemmende på livsforhold og på livsutfoldelse.

Voldtekt er brudd på grunnleggende menneskerettigheter. Vi vet at færre enn hver tiende voldtektsanmeldelse ender med fellende dom, og at vissheten om nettopp dette gjør at mange voldtektsfreser ikke tar den tilleggsbelastningen det er å anmelde udåden. I dag anmelder bare én av tolv kvinner voldtekt.

Arbeiderpartiet mener det er viktig å forebygge at voldtekt skjer. For å forebygge og bekjempe seksualisert vold mot kvinner må det settes i verk en rekke tiltak. Dersom flere voldtekter fører til domfellelse, er det grunn til å anta at også det vil virke forebyggende.

Når voldtekter skjer, er det viktig at ofrene vet hvor de kan henvende seg og raskt få menneskelig og medisinsk riktig behandling. Bevissikring som holder i retten, er avhengig av voldtektsmottak der en har god kompetanse og relevant utstyr – f.eks. godt fotoutstyr. Vi er skuffet over at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet ikke vil være med på å styrke rettssikkerheten til både fornærmede og mulige gjerningspersoner ved å støtte forslaget fra SV og Arbeiderpartiet om at «alle politidistriktene i løpet av 2005 skaffer til veie video- og lydopptaksutstyr».

Det bør på enhver legevakt landet rundt sørges for opplæring i sikring av DNA-spor. Dette kan bidra til å styrke politiets etterforskning og øke oppklaringsprosen-

ten. DNA-testing må heller ikke være avhengig av om politiet har økonomi til å utføre den. Derfor mener vi det må utredes en alternativ, sentral finansiering av DNA-testingen, og at en bør vurdere å utvide DNA-registeret. Vi må ta i bruk den teknologien som finnes, slik at viktige bevis i straffesaker ikke går til spille.

Det er av avgjørende betydning at voldtektsmottak finnes over hele landet. Det gjør det ikke i dag. Regjeringens satsing på å ha et voldtektsmottak i hvert fylke er ikke tilstrekkelig, mener vi. Vi etterlyser et høyere ambisjonsnivå. Voldtektsmottakene kan gi et svært viktig tilbud om rådgivning og psykologisk hjelp, slik at ofrene kan komme videre etter overgrepene.

Vi er også skuffet over at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet ikke vil være med på å utarbeide en detaljert handlingsplan for å styrke spesifikt voldtektsorfres rettsikkerhet og tilbud om bistand og hjelp. Igangsetting av forskning knyttet til politiets og rettsapparatets behandling av voldtektsaker der muligheter for forbedring identifiseres, er av avgjørende betydning for å løfte viktigheten av dette spørsmålet.

Som nevnt er antallet voldtektsaker som ender med fellende dom, svært lavt. Retten til bistandsadvokat oppstår idet kvinnen anmelder forholdet. Arbeiderpartiet mener denne retten bør utvides til å gjelde fra det tidspunktet man kommer i kontakt med det offentlige, enten gjennom hjelpeapparatet eller gjennom politiet. Det er beklagelig at regjeringspartiene ikke ønsker å gi kvinner rett til bistandsadvokat på et tidligere tidspunkt i voldtektsaker – og bidra til at bevis sikres bedre. Dette ville kunne bidra til at man fikk en fellende dom i flere voldtektsaker, og at man ivaretok både ofrenes og overgripernes rettsikkerhet.

Kvinner som utsettes for voldtekt, har krav på en verdig behandling. Vi kan ikke lenger akseptere at kvinners rettigheter i voldtektsaker ikke ivaretas.

Linda Cathrine Hofstad (H) [13:13:49]: Det å bli utsatt for voldtekt er en svært alvorlig krenkelse av den som blir rammet. I all hovedsak dreier det seg om kvinner, og det er en stor utfordring å kunne sikre at de får den hjelpen de trenger – fra helsevesenet, fra politiet og fra rettsapparatet.

Det gir grunn til bekymring at relativt få velger å anmelde en voldtekt, og at mange av de anmeldte sakene ender med frifinnelse. Det bidrar definitivt ikke til at flere velger å gå til anmeldelse. Dette er en stor utfordring for politiet, for påtalemyndigheten og for domstolene.

For en som er blitt utsatt for voldtekt, kan det være en stor belastning å kontakte helsevesenet og politiet for bistand og anmeldelse. Fornærmede må derfor vite at det er et profesjonelt og godt apparat som kan gi den bistanden man har behov for.

Under et besøk på voldtektsmottaket i Trondheim ble jeg imponert over den kompetansen og den kunnskapen som innehas der, og ikke minst over den innsatsen som gjøres for å utvikle et godt samarbeid med politiet. Det at det er et godt samarbeid mellom politiområdet og helsevesenet, er viktig for at offeret skal bli ivaretatt på best

mulig måte. Dessverre er det slik at helsetilbudet til voldtatte er varierende med hensyn til kvalitet, innhold og organisering av tjenesten rundt om i landet.

Regjeringen har i løpet av de siste tre årene prioritert arbeidet mot vold og seksuelle overgrep høyt. I juni la Regjeringen fram en handlingsplan for å bekjempe vold i nære relasjoner, og den inneholder flere tiltak for å bedre situasjonen for personer som har vært utsatt for vold og seksuelle overgrep. Derfor kan jeg selvfølgelig ikke slutte meg til det som saksordføreren og representanten Pedersen sa i sitt innlegg, når det gjelder Regjeringens innsats på dette området. For det første har det gjennom handlingsplanen som justisministeren la fram, blitt iverksatt en rekke tiltak for å bekjempe vold og seksuelle overgrep. Veldig mye har også skjedd i forhold til tiltak i rettsapparatet. Det Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ser ut til å glemme, er at slike endringer ikke kan skje over natten. Vi kunne alle sammen ha ønsket at så skulle skje. Men her tror jeg at vi må utfordre seiglivet kulturer og ta innover oss at et slikt arbeid er langsiktig, og vi må ha tålmodighet.

Flere av de forslagene som representanten Pedersen refererte til, er allerede iverksatt, bl.a. et utvidet DNA-register. Det er en gruppe som arbeider med det nå, og vi på Stortinget venter på at den gruppen skal komme med sitt resultat. Jeg synes ikke regjeringspartiene har noen grunn til å gå inn for et forslag som går ut på det samme.

Jeg er glad for at Regjeringen vil iverksette tiltak for å styrke helsetjenestens kompetanse når det gjelder undersøkelser, sporsikring og skadedokumentasjon i voldtektsaker. Dette vil være et viktig bidrag for å øke domfellesprosenten, og det vil også ha en stor forebyggende effekt.

Jeg føler meg trygg på at Regjeringens arbeid mot vold og seksuelle overgrep videreføres med stor styrke i tiden som kommer. Vi skal sikre at ofrene blir behandlet med respekt og med verdighet, og samtidig sørge for at det forebyggende arbeidet blir styrket.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [13:18:07]: Først er det fristende å starte med en kommentar til representanten Torny Pedersen fra Arbeiderpartiet. Etter å ha hørt på avslutningen til representanten Pedersen, følte jeg nesten at dette var en likestillingsdebatt. Hun snakket om kvinners rettigheter som voldtatte. Det håper jeg ikke er tilnærmingen. Tilnærmingen er vel at loven i utgangspunktet skal være kjønnsnøytral. Hvis ikke blir dette etter mitt skjønn langt på vei suspekt, men greit nok!

Jeg tror en voldtekt er noe av det mest nedverdiggende man kan bli utsatt for. Enten man er kvinne eller mann, tror jeg at voldtekt er et overgrep som til de grader rokker ved ens personlige integritet på en måte som jeg tror ingen andre kan forestille seg. Det tror jeg er kjønnsnøytralt. Jeg tror det er like følt for en mann som det er for en kvinne. Jeg tror følelsen er like inngripende hos begge kjønn. Derfor må tilnærmingen være at dette skal gjelde alle som blir utsatt for denne typen overgrep. Det er overgrepet vi ikke aksepterer, ikke hvem det blir rettet mot.

Det er overgrepet som er tilnærmingen her, og jeg tror det må være det videre.

Det viktigste ellers er hvordan disse menneskene blir møtt når de skal fortelle at de har blitt utsatt for noe slikt. Den kunnskapen, forståelsen og innsikten som menneskene man treffer i førstelinjen, besitter, tror jeg er et av de viktigste momentene i dette. Det gjelder selvfølgelig også holdningene – holdningene som en blir møtt med når en kommer og forteller at en er utsatt for det ene eller det andre. En skal bli møtt med respekt og forståelse underveis. Hvis ikke vil vi ende opp med mørketall, for belastningen med å stå fram med dette, er så stor at man heller lar det være. Derfor er kvaliteten på de menneskene som møter disse ofrene her, helt avgjørende for hvordan resultatet blir.

Videre er selvfølgelig kompetansen hos politi og påtalemyndigheter, som skal danne grunnlag for en eventuell straffesak, viktig. Har ikke de kompetanse, har ikke de kunnskap, blir resultatet deretter. Dette er helt avgjørende, og det ligger det til rette for, ikke minst med bakgrunn i den styrkingen som justissektoren nå får.

Det samme gjelder, som saksordfører var inne på, domstolenes kunnskap og forståelse. Selv om domstolen skal være nøytral, er vi også avhengige av at domstolen ser ting i sammenheng. Hvis ikke blir det vanskelig. Grunnen til at dette er så viktig, er at en domfellelse skal skje på basis av objektive, rettmessige kriterier. Vi kan altså ikke la følelsene styre oss i en slik sak. Det er ikke lovens intensjon heller. Derfor er det helt avgjørende at vi har ryddighet, ryddighet og ryddighet. Det må være det overordnede i en slik tilnærming.

En annen ting som vi tidvis også har debatt om i justiskomiteen, er holdningen til bistand fra hjelpeapparatet – underveis og etterpå – hos offeret, men også hos gjerningsmannen. Vi diskuterer tidvis hvordan man kan snu holdningene til en del av dem med en kriminell løpebane. Der er det også utfordringer i forhold til gjerningsmennene – som oftest er det menn – få dem til å jobbe med egne holdninger og få innsikt i konsekvensene av de handlingene de faktisk har utført.

Målet må være – for oss alle – at færre skal bli utsatt for denne type kriminalitet. Det er først da vi kan si at vi har lyktes, at de og de tiltakene var bra. Vi ser av statistikken at tallene går ned, ikke fordi mørketallene øker, men fordi kvaliteten på tilbudet blir bedre. Kanskje man også kan bidra gjennom et holdningsmessig aspekt når det gjelder de tjenestefolk som berøres, og også samfunnet for øvrig.

I budsjettforliket har flertallet påpekt en del ting som er viktig. Vi har vedtatt her i salen en videreføring av familievoldsprosjektet i Vestfold, som vi tror vi kan dra stor nytte av. Politiet er også vesentlig styrket, jf. det som saksordfører etterlyste av teknisk utstyr. Det tror jeg det må være en mulighet for å skaffe.

Summen av alt dette må til syvende og sist være at dersom flere skal dømmes, må det være fordi de beviselig har gjort den handlingen, og ikke nødvendigvis for å skåre bedre på statistikken.

Finn Kristian Marthinsen (KrF) [13:22:48]: Både kvinner og menn kan bli utsatt for voldtekt. Voldtekt er en svært alvorlig krenkelse av den enkelte. De psykiske skadevirkningene kan vare livet ut. Derfor er det svært viktig at politiet og hjelpeapparatet er godt rustet til å bistå voldtektsofre. Det er også viktig at rettsapparatet behandler disse sakene på en skjønnsom måte.

Vi vet at mange voldtektsofre vegrer seg for å anmelde saken til politiet. En av grunnene til det kan være at få anmeldte saker ender i fellende dom.

Målet for domstolene er å avsi riktige dommer. Det er ikke et mål å få flest mulige fellende rettsavgjørelser. Det er imidlertid grunn til å tro at domfellelsesprosenten når det gjelder voldtektssaker, er for lav. Det er en utfordring både for politi- og påtalemyndighet og for domstolene å bidra til at seksualforbrytere dømmes for begåtte overgrep.

Politibudsjettet for 2005 er økt med hele 465 mill. kr. Vi i Kristelig Folkeparti forutsetter at denne betydelige ressurstilførselen vil gjøre det mulig for politiet å anskaffe video- og lydopptaksutstyr, slik at avhørssituasjonen kan gjennomføres på en bedre og mer rettssikker måte. Vi forutsetter også at politiet prioriterer grundig etterforskning av saker som gjelder voldtekt og andre seksuallovbrudd.

Forbrytelser som går på enkeltmenneskers integritet, liv og helse er etter vår mening de verste forbrytelser. Det er svært viktig for folks tillit til politi og rettsvesen at overgripere må stå til rette for sine handlinger.

Vi må erkjenne at helsetilbudet til voldtatte er varierende med hensyn til kvalitet, innhold og organisering av tjenesten rundt om i landet. Det er tverrpolitisk enighet i justiskomiteen om at alle som utsettes for vold og seksuelle overgrep, skal få et godt og likeverdig hjelpetilbud. Det er Regjeringens oppgave å sørge for at målsettingen nås med det aller første. Det er imidlertid ikke bare behov for å bedre hjelpetilbudet til voldtatte, det er også behov for å gjøre kjent de tilbud som allerede eksisterer. Nettopp derfor ønsker Kristelig Folkeparti at det skal utvikles en nettbasert veiledningstjeneste til hjelp for personer som har vært utsatt for vold og seksuelle overgrep. En slik nettverkstjeneste bør utvikles av Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress og driftes av de regionale helseforetakene. Målet må være at den som trenger navnet på et kriesenter, en lege eller en psykolog i nærheten av hjemstedet, lett kan finne fram til det.

Jeg vil gi representantene Gjøl, Storberget og Rui, som dog ikke er i salen i dag, honnør for å ha fokusert på de voldtattes rettssikkerhet ved framleggelsen av Dokument nr. 8:94 for 2003-2004. Forslaget har bidratt til en gjennomgang av hva som gjøres, og av hva som er gjort for å bedre voldtattes rettssikkerhet under Bondevik II-regjeringen.

Jeg tror det er bred enighet i komiteen om at Regjeringen har tatt på alvor de utfordringer som vold og seksuelle overgrep reiser. Handlingsplanen om vold i nære relasjoner, som inneholder hele 30 tiltak, er etter mitt syn et bevis på nettopp det. Det samme er oppnevningen av det

såkalte Fornærmedeutvalget og etableringen av Nasjonalt kunnskapscenter om vold og traumatisk stress.

Vi ønsker alle at rettssikkerheten til ofre for voldtekt skal være så god som overhodet mulig. Hva som skal til for å nå dette målet, kan det imidlertid være en viss uenighet om.

For Kristelig Folkeparti er det viktig at det arbeidet som er i verksatt for å bedre fornærmedes stilling i straffeprosessen, gjennomføres så raskt som mulig og deretter følges opp fra departementets side. Vi er også veldig opptatt av at handlingsplanen om vold i nære relasjoner følges opp som forutsatt. Jeg minner om at tre av tiltakene i planen direkte berører voldtattes rettssikkerhet.

Det er også viktig at iverksatte tiltak gis tid til å «sette seg» og virke før nye tiltak iverksettes. Planlagte tiltak må dessuten settes ut i livet så snart som råd er.

Kristelig Folkeparti mener at Regjeringen arbeider godt for å bedre volds- og voldtektsorfres rettssikkerhet. Mye er gjort, men ennå er ikke jobben ferdig utført. Jeg vil ønske statsråden lykke til videre med arbeidet – og samtidig forsikre om at vi vil ha et våkent øye med utviklingen.

Marit Arnstad (Sp) [13:27:50]: Det er etter Senterpartiets mening særlig tre problemer som gjør seg gjeldende knyttet til voldtekt i forhold til andre kriminelle handlinger. Det ene er, som en rekke talere har vært inne på, at det er svært få som anmelder, og mangelen på anmeldelser er i seg sjøl et stort problem. Det andre er en manglende støtte under etterforskning, som gjør at mange ikke fullfører løpet: etterforskning og prosedering av saken, og det er også de langsiktige psykiske skadevirkningene som ofrene for voldtekt er utsatt for i etterkant, og som det ofte tar lang tid å reparere.

Jeg tror ikke en gang trenger å si at dette er et likestillingsspørsmål. Sjølsagt er det et likestillingsspørsmål! Jeg har ikke det konkrete tallet, men jeg vil regne med at mellom 95 og 100 pst. av dem som blir voldtatt, er kvinner. Sjølsagt er dette et likestillingsspørsmål! Frykten for å bli voldtatt er en frykt som kvinner bærer med seg hele tiden.

Jeg opplever at skillet i innstillingen først og fremst dreier seg om hvor langt en vil gå med hensyn til å foreslå konkrete ting knyttet til å bedre rettsstillingen til voldtektsofre, og hvor forpliktende disse konkrete tingene faktisk skal være. Senterpartiet synes at de forslag som er framsatt av SV og Arbeiderpartiet, har mye fornuftig ved seg, og vi mener at det hadde vært mulig for Regjeringen, uten stor møye og uten store økonomiske kostnader, å følge opp de forslag som ligger fra mindretallet i innstillingen.

På den bakgrunn vil Senterpartiet støtte de forslag som er framstilt av Arbeiderpartiet og SV i denne saken.

Statsråd Odd Einar Dørum [13:29:55]: Jeg vil innledningsvis understreke at Regjeringen har gitt arbeidet for å bekjempe seksuelle overgrep høy prioritet, og det er i løpet av de senere år satt inn mye ressurser på å straffe- og forebygge denne kriminaliteten.

Like fullt vurderer Regjeringen det, i likhet med forslagsstillerne, som bekymringsfullt at anmeldeshyp-pigheten og antall anmeldte saker som ender i fellende dom, er lavt. Det er også bekymringsfullt at helsetjenestetilbudet til voldtatte kan være varierende med hensyn til kvalitet, innhold og organisering rundt om i landet.

Voldtekt rammer i all hovedsak kvinner, og representerer en særlig utfordring for både rettsapparatet og helsetjenesten. Jeg har notert meg at FN har kritisert Norge for ikke å sikre voldtatte kvinners rettigheter godt nok og bedt norske myndigheter kartlegge og analysere årsakene til de mange henleggelsene og hvorfor man har relativt få dommer. Jeg kan forstå kritikken og at de som utsettes for voldtekt, opplever henleggelse av sakene som både provoserende og frustrerende. Selv om vi har gjort mye på dette området, er en slik kritikk en spore til å ta fatt i det som fortsatt står ugjort. Voldtattes rettsvern må fortsatt styrkes.

I juni 2004 la Regjeringen fram en ny handlingsplan for å bekjempe vold i nære relasjoner. Planen inneholder flere tiltak for å bedre situasjonen for personer som har vært utsatt for vold og seksuelle overgrep, herunder styrking av helsetjenestetilbudet og tiltak for å heve kvaliteten på sporsikring, etterforskning og påtalebehandling i voldtektssaker.

I min jevnlige kontakt med Riksadvokaten har jeg henstilt til ham om å se på mulighetene for å forbedre og tydeliggjøre rutinene for behandling av voldtektssaker, ikke minst med hensyn til politiets og påtalemyndighetens samarbeid med andre instanser. Organiseringen av etterforskningen av voldtekter kan variere geografisk. Samarbeidet mellom rettsvesenet og andre instanser er det også nødvendig å ha for øye hele tiden. Jeg skal gjøre mitt for at kompetanse og dyktighet i politi og påtalemyndighet blir bedret, noe som kan bidra til at henleggelsesprosenten kan bli lavere.

Det er i løpet av de siste årene iverksatt en rekke tiltak som etter min oppfatning ivaretar det behovet som et bredt sammensatt offentlig utvalg for utredning av stillingen for voldtektsutsatte kvinner er ment å skulle fylle. Det gjelder bl.a. den omfattende utredning som ble gjennomført av Kvinnevoldsutvalget. Utvalget la fram sin utredning i desember 2003, NOU 2003 : 31 Retten til et liv uten vold, der det foreslås en rekke tiltak med sikte på å forbedre situasjonen for kvinner og barn som er utsatt for vold i nære relasjoner, herunder forslag om styrking av behandlingstilbudet til overgripere, styrking av tilbudet til barn som er vitne til vold, og forslag om innføring av en ny straffebestemmelse som rammer vold mot kvinner i nære relasjoner, for å nevne noe. En rekke av forslagene som ble fremmet i Kvinnevoldsutvalgets utredning samt innspillene fra høringsrunden, følges opp med konkrete tiltak i nevnte handlingsplan om vold i nære relasjoner, bl.a. overfor kvinner som har vært utsatt for seksuelle overgrep.

Justisdepartementet oppnevnte 2. juli 2004 et utvalg, Fornærmedeutvalget, som skal utrede de prinsipielle spørsmålene som ble reist i utredningen om fornærmedes stilling i straffesaker – Anne Robberstad: Kontradiksjon

og verdighet, 2002 – for å styrke fornærmedes stilling i strafferettsprosessen, spesielt ofre for volds- og seksuallovbrudd.

I tillegg til ovennevnte utvalg har Justisdepartementet nedsatt en arbeidsgruppe som skal vurdere en del praktiske aspekter ved avvikling av straffesaker. Gruppen skal se på hvordan fornærmede og pårørende møtes i forbindelse med straffesaker, de såkalte ikke-rettslige problemstillinger, og hvordan rutinene for måten denne gruppen tas imot av politiet og rettsapparatet på, kan bedres.

Retten til bistandsadvokat utløses i dag når det foreligger en sak om overtredelse av bl.a. voldtektsbestemmelsen, jf. straffeprosessloven § 107a. Dagens tilknytning mellom bistandsadvokatordningen og krav til anmeldelse har gode grunner for seg og bør fastholdes.

Når retten til bistandsadvokat skal utløses, bør bl.a. ses i sammenheng med hva som er bistandsadvokatens rolle og arbeidsoppgaver. Det bør også arbeides videre med å klarlegge hvilket behov voldtektsfres kan ha for rettslig bistand dersom forholdet ikke anmeldes. Hjelp til å fremme erstatningskrav utenom straffesaken dekkes allerede av rettshjelpsloven.

Helse- og omsorgsdepartementet vil følge opp tiltak for å bedre situasjonen når det gjelder voldtekts- og voldsmottak over hele landet, knyttet til helseforetakene, og at legevakt/akuttmottak har kompetanse og utstyr til å sikre bevis, jf. St. prp. nr. 1 for 2004-2005 for Helse- og omsorgsdepartementet.

DNA-profiler har blitt et stadig viktigere bevis i straffesaker. Hensynet til en effektiv kriminalitetsbekjempelse kan tilsi at det bør være en videre adgang til registrering i det sentrale registeret over DNA-profiler enn dagens regler tillater. Imidlertid må det også tas hensyn til personvernet og rettsikkerheten. For å vurdere problemstillingene i denne sammenheng, oppnevnte Regjeringen 2. juli 2004 et utvalg for å vurdere om og hvordan man ved lov- og forskriftsendringer eventuelt kan utvide adgangen til bl.a. å ta DNA-prøver, slik at adgangen blir den samme som for fingeravtrykk, og åpne opp for å registrere DNA-profiler i flere typer saker.

La meg understreke til slutt at Regjeringen legger vekt på at rettssikkerhet er mer enn et individs rettssikkerhet overfor staten. Rettssikkerheten er også en borgers rettssikkerhet overfor overgrep fra andre borgere. Vi kan etter min mening gjøre mye uten at rettssikkerheten i rettslige prosesser krenkes, og det gjelder også på det området som er tema for initiativene og debatten i dag.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taleid på inntil 3 minutter.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [13:35:13]: Jeg har lyst til å trekke fram noe som kom fram i debatten, f.eks. fra representanten Linda Cathrine Hofstad. Hun sier at man ikke må tro at arbeidet for å styrke voldtektsfres rettssikkerhet er gjort over natta. Nei, vi tror ikke det. Men vi kan ikke akseptere at den tålmodigheten som i så mange år er utvist på voldtektsfres vegne, får lov til å fortsette.

Hofstad viser også til at flere av forslagene som er fremmet, er ivarettatt av Regjeringa, hun trekker fram forslaget om DNA-registrering som et eksempel. Forslaget om DNA-registrering er ikke fremmet i innstillingen i denne saken fra våre to partier. Jeg må også si at jeg er veldig forundret over at ikke flere enn Arbeiderpartiet og SV kan vise til de faktiske forhold når det gjelder voldtektsfres stilling i Norge i dag. Vi viser til helt klare fakta om hvordan situasjonen er – f.eks. at færre enn hver tiende voldtektsanmeldelse ender i fellende dom, at det ble anmeldt 681 voldtekter i 2002 og 724 i 2003. I 2002 førte bare 52 saker til straffereaksjoner. Det anslås også at bare én av tolv kvinner anmelder en voldtekt. At ikke dette er noe komiteen kan slutte seg til, er for meg totalt uforståelig.

I mitt eget fylke, Vestfold, finnes det ikke noe voldtektsmottak. Et menneske som er i sitt livs verste krise, har ikke noen nettside å oppsøke eller en telefon å ringe for å få vite hvor hun – som oftest – eller han, kan få hjelp. Det finnes ikke noe rådgivningskontor for kriminalitetsofre i Vestfold som kan gi informasjon og bistand eller som f.eks. kan være vitnestøtte dersom hun er så heldig å få saken inn i retten. Det finnes ikke et tilgjengelig behandlingstilbud heller, fordi køene i psykiatrien er så lange at en er nødt til å velge mellom å vente i flere måneder, kanskje et år, for å få hjelp, og å betale i dyre dommer, noe ofte den typen ofre ikke har råd til fordi de ofte får økonomiske problemer som en følge av det overgrepet som er skjedd.

Så trekker Fremskrittspartiet fram at hvis flere skal dømmes, må det være bevis til stede. Snakk om å slå inn åpne dører! Spørsmålet er jo hvordan vi skal kunne klare å skaffe de bevisene. Da er f.eks. voldtektsmottak sentralt. Da er det sentralt at det er høy kompetanse i alle ledd. Da er det også sentralt at man i det hele tatt tør å anmelde voldtekten, i visshet om at dette blir tatt på alvor.

Jeg må til slutt spørre statsråd Dørum: Hvordan vil Regjeringa nå helt konkret følge opp anbefalingene fra Sosial- og helsedirektoratet når det gjelder voldtektsoffere stilling? Og når det gjelder f.eks. voldtektsmottak og de andre anbefalingene som er gitt: Hvordan vil Regjeringa følge opp i forhold til Kvinnevoldsutvalget? Vil det gjøres i sin helhet? Eller vil man bare ta det stykkevis og delt og så overlate en god del til – kanskje en skuff?

R a n v e i g F r ø i l a n d hadde her overteke presidentplassen.

Statsråd Odd Einar Dørum [13:38:38]: Det er vel litt frimodig å antyde at vi skal putte i en skuff noe fra et utvalg som ble nedsatt på den forrige regjeringens initiativ, og videreført og forsterket av oss. Vi tar selvfølgelig Kvinnevoldsutvalget på alvor. Derfor er en rekke av forslagene fra utvalget allerede tatt inn i handlingsplanen mot vold i nære relasjoner. De andre forslagene vil bli spesielt vurdert. De er nevnt helt konkret i mine svar til komiteen.

Jeg tror noe av det viktige, som flere representanter har vært inne på, er hvordan helsevesenet organiseres.

Her er det slik at Helse- og omsorgsdepartementet har initiert at man skal utvikle ordninger i de ulike fylkene. Det er selvfølgelig et arbeid jeg vil følge med på i min rolle som statsråd, også fordi jeg gjennom Justisdepartementet har ansvaret for alle tiltak som handler om å bekjempe vold i nære relasjoner. Og voldtekt faller i høyeste grad innenfor en slik sammenheng. Så jeg er opptatt av at ikke bare justisfeltet, men hele samfunnsapparatet, skal møte dette.

Jeg er også opptatt av at man får et offentlig ordskifte, hvor holdninger brynes, og hvor det dreier seg om at kvinner som sier nei, blir tatt på alvor. Men jeg vil gjerne vise til at jeg i sin tid var en sterk pådriver for å få fram Seksuallovbruddutvalgets innstilling, at jeg foreslo å kriminalisere grov uaktsomhet ved voldtekt, og at jeg i andre sammenhenger selvfølgelig verdsetter alle selvhjelpsgrupper, inkludert Dixie. Jeg mener at jeg ved eget engasjement, ved departementets engasjement og ved Regjeringens engasjement har et trykk. Men jeg forstår veldig godt at man ønsker å være pådriver i denne saken, og ser det ikke engang som politisk problematisk, for det at det er et trykk på saken, er med på å holde en sak framme for noe som ikke alltid oppfattes som det mest behagelige og lette å takle. Det er utfordrende juridisk, men krenkelsen for dem som opplever det, er stor. Også debatten i dag viser en bred vilje til å holde trykk på saken.

Som statsråd er jeg veldig tilfreds med det, ikke tilfreds i den forstand at vi da har kommet i mål, men tilfreds med at det er et slikt trykk. Av og til føler man at trykket i Stortinget er ubehagelig. Jeg synes ikke et trykk i en slik sak som denne er ubehagelig i det hele tatt. Jeg oppfatter det tvert imot som en vilje i Norge til å holde saksfeltet framme. Jeg er også som statsråd sterkt engasjert i det og ønsker ikke å legge det engasjementet til side. Med de virkemidler som står til min rådighet, både som konstitusjonelt ansvarlig på Justisdepartementets område og som statsråd i et kollegium med andre statsråder, ønsker jeg å være pådriver, i tråd med de svar jeg har gitt til komiteen, og i tråd med de innlegg jeg har holdt tidligere, og som jeg gjerne gjentar her, for å understreke både at jeg forstår motivene til dem som har fremmet forslagene, verdsetter påtrykket og ønsker å kvittere ut at jeg jobber meget aktivt med det.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 13.

(Votering, sjå side 1275)

S a k n r . 1 4

Forslag fra stortingsrepresentant André Kvakkestad på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 27):

«Stortinget ber Regjeringen innrette avgiftene for Stiftelsestilsynet som flate satser, og med den forutsetning at staten selv dekker de mindreinntektene som oppstår ved at enkelte stiftelser fritas for gebyrer.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, sjå side 1276)

S a k n r . 1 5

Forslag fra stortingsrepresentant Kari Lise Holmberg på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 31):

«Stortinget ber Regjeringen i det pågående arbeid med et generelt underholdskrav ved familiegjenforening, om å legge vekt på en helhetlig økonomisk vurdering. I denne sammenheng ber Stortinget Regjeringen om også å vurdere en økning av beløpets størrelse.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, sjå side 1276)

S a k n r . 1 6

Forslag fra stortingsrepresentant Heikki Holmås på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004 (jf. Innst. O. nr. 31):

«Stortinget ber Regjeringen avskaffe underholdskravet i forbindelse med familiegjenforening for flyktninger med opphold på humanitært grunnlag.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, sjå side 1276)

J ø r g e n K o s m o gjeninntok her presidentplansen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Vi går til votering over sakene som er oppført på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Grethe Fossli satt fram fire forslag på vegne av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet.

Forslagene lyder:

1. Stortinget ber Regjeringen igangsette forhandlinger mellom staten som selger av eiendom til kunnskaps-senteret på Fornebu, Bærum kommune som reguleringsmyndighet og IT Fornebu Eiendom AS som kjøper av eiendom, med sikte på å legge grunnlaget for en regulerings- og utbyggingsplan for kunnskaps-senteret på Fornebu.
2. Stortinget ber Regjeringen nedsette en arbeidsgruppe bestående av utdannings- og forskningsdepartementet, Universitetet i Oslo, Simula Research Laboratory AS, Forskningsrådet, Telenor FOU og IT Fornebu AS med mandat til å utrede hvordan forsknings- og utdannelsesvirksomheten på Fornebu kan utvikles.
3. Stortinget ber Regjeringen om å se utviklingen av et IT-, kunnskaps- og innovasjonssenter på Fornebu i sammenheng med styrking av kompetansemiljøene i Oslofjord-regionen. Regjeringens arbeid med hovedstadsregionen i prosjektet Innovasjon 2010 kan danne

grunnlag for et tettere og mer effektivt samarbeid mellom offentlige myndigheter og disse kunnskapsmiljøene på basis av avtalegrunnlaget for IT-, kunnskaps- og innovasjonssenteret på Fornebu og Regjerings innovasjonsplan.

4. Stortinget ber Regjeringen om å vurdere hvordan statens engasjement i kunnskapscenteret, utover ivaretagelsen av statens eierposisjon, skal ivaretas. I lys av denne prosessen stoppes eventuelle vurderinger av statlig nedsalg og andre eksterne vurderinger. Det videre arbeid konsentreres om etablering av et grunnlag for revitalisering på basis av de innspill som den eksterne utredningen fra Oxford Research AS oppstiller.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet ble med 64 mot 36 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.51.28)

Komiteen hadde innstillet:

St.meld. nr. 42 (2004-2005)* – status for IT- og kunnskapscenteret på Fornebu – vert å leggje ved protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 2, fra Ola D. Gløtvold på vegne av Senterpartiet

Det votes først over forslag nr. 2, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2004 gjøres følgende endring:

* Skal være St.meld. nr. 42 (2003-2004).

Kap.	Post	Formål:	Kroner
732		Regionale helseforetak	
	70	Tilskudd til helseforetak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 71, 72, 73, 74, 75, forhøyes med</i>	2 000 000 000
		fra kr 1 559 522 000 til kr 3 559 522 000»	

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det votes så over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2004 gjøres følgende endringer:

Kap	Post	Formål	Kroner
732		Regionale helseforetak	
	71	Tilskudd til Helse Øst RHF, <i>kan overføres, forhøyes med</i>	749 455 000
		fra kr 14 989 758 000 til kr 15 739 213 000	
	72	Tilskudd til Helse Sør RHF, <i>kan overføres, forhøyes med</i>	421 000 000
		fra kr 8 468 568 000 til kr 8 889 568 000	
	73	Tilskudd til Helse Vest RHF, <i>kan overføres, forhøyes med</i>	370 100 000
		fra kr 7 449 723 000 til kr 7 819 823 000	
	74	Tilskudd til Helse Midt-Norge, <i>kan overføres, forhøyes med</i>	272 500 000
		fra kr 5 507 194 000 til kr 5 779 694 000	
	75	Tilskudd til Helse Nord RHF, <i>kan overføres, forhøyes med</i>	246 500 000
		fra kr 5 294 483 000 til kr 5 540 983 000»	

Senterpartiet har varslet at de vil støtte dette forslaget subsidiært.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 77 mot 23 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.52.35)

Komiteen hadde innstillet:

I

I statsbudsjettet for 2004 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
702		Helse- og sosial beredskap	
	1	Driftsutgifter, reduseres med fra kr 43 718 000 til kr 43 018 000	700 000
703		Internasjonalt samarbeid	
	21	Spesielle driftsutgifter, reduseres med fra kr 16 453 000 til kr 15 153 000	1 300 000
710		Nasjonalt folkehelseinstitutt	
	21	Formidlingsvirksomhet, <i>kan overføres</i> , økes med fra kr 128 484 000 til kr 135 984 000	7 500 000
719		Helsefremmende og forebyggende arbeid	
	71	Tilskudd til opplysningstiltak, forebyggelse av uønskede svangerskap mv., <i>kan overføres</i> , reduseres med fra kr 21 628 000 til kr 21 308 000	320 000
720		Sosial- og helsedirektoratet	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 400 360 000 til kr 401 570 000	1 210 000
	21	Spesielle driftsutgifter, reduseres med fra kr 45 856 000 til kr 45 356 000	500 000
722		Norsk pasientskadeerstatning	
	1	Driftsutgifter, reduseres med fra kr 60 228 000 til kr 59 228 000	1 000 000
	50	Tilskudd til NPE som statlig fond, forhøyes med fra kr 320 575 000 til kr 346 334 000	25 759 000
	70	Dekning av advokatutgifter, forhøyes med fra kr 12 000 000 til kr 13 700 000	1 700 000
723		Pasientskadenemnda	
	1	Driftsutgifter, reduseres med fra kr 17 059 000 til kr 16 059 000	1 000 000
724		Statens personellnemnd og tilskudd til personelltiltak	
	1	Driftsutgifter, reduseres med fra kr 5 751 000 til kr 5 501 000	250 000
	60	Tilskudd til rekrutteringsplanen, reduseres med fra kr 57 905 000 til kr 56 905 000	1 000 000
	71	Tilskudd til Nordiska Hälsovårdshögskolan mv., forhøyes med fra kr 12 811 000 til kr 12 976 000	165 000
728		Forsøk og utvikling mv.	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med fra kr 114 873 000 til kr 121 873 000	7 000 000
732		Regionale helseforetak	
	71	Tilskudd til Helse Øst RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 14 989 758 000 til kr 15 022 213 000	32 455 000
	72	Tilskudd til Helse Sør RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 8 468 568 000 til kr 8 477 568 000	9 000 000
	73	Tilskudd til Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 7 449 723 000 til kr 7 460 823 000	11 100 000
	74	Tilskudd til Helse Midt-Norge, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 5 507 194 000 til kr 5 511 694 000	4 500 000
	75	Tilskudd til Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 5 294 483 000 til kr 5 296 983 000	2 500 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	76	Innsatsstyrt finansiering av sykehus, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 12 344 915 000 til kr 12 537 915 000	193 000 000
	77	Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus mv., <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 3 422 010 000 til kr 3 700 000 000	277 990 000
	80	Syketransport, reduseres med fra kr 839 035 000 til kr 794 500 000	44 535 000
	91	Opptrekksrenter, reduseres med fra kr 115 000 000 til kr 65 000 000	50 000 000
743		Statlige stimulerings tiltak for psykisk helse	
	70	Kompetanse, utredninger og utviklingsarbeid, forhøyes med fra kr 273 668 000 til kr 298 668 000	25 000 000
	73	Tilskudd til arbeid med vold og traumatisk stress, <i>kan overføres</i> , reduseres med .. fra kr 61 493 000 til kr 57 493 000	4 000 000
751		Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak (jf. kap. 3751 og 5577)	
	21	Spesielle driftsutgifter, reduseres med fra kr 15 540 000 til kr 13 040 000	2 500 000
	70	Tilskudd, forhøyes med fra kr 63 834 000 til kr 66 334 000	2 500 000
761		Tilskudd forvaltet av Sosial- og helsedirektoratet	
	64	Ressurskrevende brukere, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 1 200 000 000 til kr 1 507 000 000	307 000 000
2711		Diverse tiltak i spesialisthelsetjenesten	
	70	Refusjon spesialisthjelp, reduseres med fra kr 1 043 000 000 til kr 1 035 000 000	8 000 000
	71	Refusjon, psykologhjelp, reduseres med fra kr 191 500 000 til kr 180 000 000	11 500 000
	72	Refusjon tannlegehjelp, forhøyes med fra kr 518 894 000 til kr 580 000 000	61 106 000
	76	Private laboratorier og røntgeninstitutt, reduseres med fra kr 694 000 000 til kr 670 000 000	24 000 000
2751		Medisiner mv.	
	70	Legemidler, reduseres med fra kr 8 202 000 000 til kr 8 050 000 000	152 000 000
	72	Sykepleieartikler, reduseres med fra kr 1 070 000 000 til kr 1 005 000 000	65 000 000
2752		Refusjon av egenbetaling	
	70	Refusjon av egenbetaling, egenandelstak 1, reduseres med fra kr 2 981 195 000 til kr 2 930 000 000	51 195 000
	71	Refusjon av egenbetaling, egenandelstak 2, reduseres med fra kr 29 000 000 til kr 18 000 000	11 000 000
2755		Helsetjeneste i kommunene	
	62	Tilskudd til fastlønnsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i> , reduseres med fra kr 206 000 000 til kr 190 000 000	16 000 000
	70	Refusjon allmennlegehjelp, forhøyes med fra kr 2 133 000 000 til kr 2 235 000 000	102 000 000
	71	Refusjon fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i> , reduseres med fra kr 1 262 000 000 til kr 1 220 000 000	42 000 000
	72	Refusjon jordmorhjelp, forhøyes med fra kr 10 000 000 til kr 24 000 000	14 000 000
2790		Andre helsetiltak	
	70	Bidrag, lokalt, reduseres med fra kr 481 000 000 til kr 445 000 000	36 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
I n n t e k t e r :			
3720		Sosial- og helsedirektoratet	
	2	Salgs- og leieinntekter, reduseres med fra kr 16 739 000 til kr 14 739 000	2 000 000
3722		Norsk pasientskadeerstatning	
	50	Overføring fra NPE som statlig fond, reduseres med fra kr 72 152 000 til kr 71 452 000	700 000
3723		Pasientskadenemnda	
	50	Overføring fra NPE som statlig fond, forhøyes med fra kr 15 229 000 til kr 16 629 000	1 400 000
3732		Regionale helseforetak (jf. kap. 732)	
	80	Renter på investeringslån, reduseres med fra kr 50 000 000 til kr 32 100 000	17 900 000
	90	Avdrag på investeringslån, forhøyes med fra kr 55 000 000 til kr 70 400 000	15 400 000

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2004 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
761		Tilskudd forvaltet av Sosial- og helsedirektoratet	
	60	Tilskudd til omsorgstjenester	1 mill. kroner
	75	Kompetansesentra m.m.	7 mill. kroner

III

Overførbare midler

Stortinget samtykker i at inntil 21 mill. kroner, knyttet til erstatningsoppgjør for stråleskader under kap. 728, post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres til 2005 utover de midler som kan overføres i henhold til bevilgningsreglementet.

IV

Fullmakt til å korrigere feil i statskassens mellomværende med Statens legemiddelverk

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i det sentrale statsregnskap for 2004 kan korrigere statskassens mellomværende med Statens legemiddelverk mot konto for forskyvninger i balansen med kr 1 713 716, 27.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Det voteres over forslag oversendt fra Odelstingets møte 6. desember 2004:

«Stortinget ber om at Regjeringen gjennomgår retningslinjene for tilståelse av kompensasjon til kommunene for merutgifter til særlig ressurskrevende brukere ut fra målsettingen om redusert tid fra erkjent behov til kompensasjon og legge fram resultatet av gjennomgangen for Stortinget som del av kommuneøkonomiproposisjonen for 2006.»

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Det voteres over forslag oversendt fra Odelstingets møte 6. desember 2004:

«Stortinget ber Regjeringen om å tilrettelegge for rutiner for registrering og evaluering av kommunenes tvistesaker for ressurskrevende brukere som behandles av fylkesmannen, og presentere hvordan en slik tilrettelegging bør finne sted, overfor Stortinget som del av kommuneøkonomiproposisjonen for 2006.»

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag som innebærer at refusjon til private laboratorier og røntgeninstitutter skjer gjennom regionalt helseforetak.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 78 mot 21 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.53.33)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004:

«Stortinget ber Regjeringen utrede behovet for stønad til barnetilsyn for uføre enslige forsørgere og uføre forsørgere som skal prøve seg i arbeid.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 55 mot 45 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.53.56)

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten har Karin S. Woldseth satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at den midlertidige utsettelse av vedtaket om monopol på drift av gevinstautomater forlenges, inntil dom fra EFTA-domstolen samt dom fra norsk rettsvesen i de nå pågående saker om monopol på gevinstautomater, foreligger rettskraftig.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:12 (2004-2005) – forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Karin S. Woldseth og Ulf Erik Knudsen om midlertidig utsettelse av gjennomføringen av monopol på drift av gevinstautomater, for å sikre de frivillige organisasjoners inntekter inntil ESA har avsluttet saken – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 85 mot 15 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.54.43)

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant May Hansen på vegne av Sosialistisk Venstre-

parti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004:

«Stortinget ber Regjeringen utrede hvordan ytelsen fødselspenger slår ut for de som føder prematurt, studenter og de som føder flere barn.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 78 mot 21 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.55.05)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant May Hansen på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004:

«Stortinget ber Regjeringen utrede et forslag om å utvide retten til fødselspenger for de som føder tvillinger, trillinger osv. i Revidert budsjett for 2005.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 79 mot 21 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.55.26)

Votering i sak nr. 10

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant May Hansen på vegne av Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004:

«Stortinget ber Regjeringen endre folketrygdloven slik at begge foreldrene får rett til ytelser ved fødsel basert på egen opptjening, uavhengig av den andres yrkesaktivitet før og etter fødselen fra 1. juli 2005.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 83 mot 17 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.56.05)

Votering i sak nr. 11

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:5 (2004-2005) – forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om forbud mot seksuell bruk av dyr, og Dokument nr. 8:17 (2004-2005) – forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om straffebestemmelse mot seksuell omgang med dyr – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 12

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Magnar Lund Bergo på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Ola D. Gløtvold på vegne av Senterpartiet

Forslag nr. 2, fra Senterpartiet, er omgjort til et oversendelsesforslag. Forslaget lyder i endret form:

«Det henstilles til Regjeringen å fremme forslag om å forby erverv, besittelse og bruk av dopingmidler gjennom en utvidelse av straffeloven § 162 b.»

Presidenten foreslår at forslaget oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Det voterer så over forslag nr. 1, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«a. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en utvidelse av mandatet til Stiftelsen Antidoping Norge, slik at disse kan være ansvarlig for å følge opp dopingbruk, også utenfor den organiserte idretten. Forslaget må inneholde en helhetlig plan for finansiering som går ut over tippemidler, bl.a. bør det bevilges midler over Arbeids- og sosialdepartementets budsjett, Helse- og omsorgsdepartementets budsjett og Barne- og familiedepartementets budsjett.

b. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om opprettelse av en forskningsenhet under Stiftelsen Antidoping Norge, som skal arbeide med både fysiske, psykiske, samfunnsmessige og sosiale skadevirkninger av bruk av dopingmidler.

c. Stortinget ber Regjeringen legge fram en handlingsplan for hvordan man best kan forebygge at barn og unge begynner å dope seg, og denne planen må inkludere arenaer som skolen, treningssentre, idrettslag og andre utsatte områder og grupper.»

Senterpartiet har varslet at de støtter dette forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 79 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.57.32)

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:84 (2003-2004) – forslag fra stortingsrepresentantene Ola D. Gløtvold og Eli Sollied Øveraas om lovmessig å forby erverv, besittelse og bruk av dopingmidler og Dokument nr. 8:89 (2003-2004) – forslag fra stortingsrepresentantene Magnar Lund Bergo, May Hansen, Sigbjørn Molvik og Siri Hall Arnøy om tiltak for å begrense bruken av dopingmidler blant barn og unge – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 13

Presidenten: Under debatten har Inga Marte Thorkildsen satt fram åtte forslag på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at alle politidistriktene i løpet av 2005 skaffer til veie video- og lydopptaksutstyr slik at rettssikkerheten kan styrkes både for fornærmede og for mulige gjerningspersoner.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide en detaljert handlingsplan for å styrke voldtektsofres rettsikkerhet og tilbud om bistand og hjelp. Sentralt i denne handlingsplanen må være igangsetting av forskning knyttet til politiets og rettsapparatets behandling av voldtektsaker der muligheter for forbedring identifiseres. Det etableres et rådgivende organ for gjennomføring av en slik handlingsplan.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide et forslag som gir fornærmede rett til bistandsadvokat i voldtektssaker fra det tidspunkt vedkommende kommer i kontakt med det offentlige.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en plan i Revidert nasjonalbudsjett 2005 for hvordan den vil bygge ut Rådgivningskontorene for kriminalitetsofre (RKK).»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen etablere en nettportal og en døgnåpen grønn telefonlinje for ofre for vold, voldtekt og seksuelle overgrep, i løpet av 2005.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om snarest å følge opp anbefalingene fra Sosial- og helsedirektoratet på bakgrunn av kartleggingen av tilbudet i kommunene til personer utsatt for vold og seksuelle overgrep.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for tilgjengelig voldtekts- og voldsmottak over hele landet knyttet til helseforetakene, og at legevakt/akuttmottak har kompetanse og utstyr til å sikre bevis.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en plan i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2005 for hvordan man vil sørge for at det blir etablert et landsdekkende tilbud til voldsutøvere.»

Det vil bli votert alternativt mellom disse forslagene og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:94 (2003-2004) – forslag fra stortingsrepresentantene Gunn Karin Gjøl, Knut Storberget og Anne Helen Rui om tiltak for å styrke voldtektsofres rettssikkerhet – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 58 mot 40 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.58.40)

Votering i sak nr. 14

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant André Kvakkestad på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. desember 2004:

«Stortinget ber Regjeringen innrette avgiftene for Stiftelsestilsynet som flate satser, og med den forutsetning at staten selv dekker de mindreinntektene som oppstår ved at enkelte stiftelser fritas for gebyrer.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 83 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.59.10)

Votering i sak nr. 15

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Kari Lise Holmberg på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004:

«Stortinget ber Regjeringen i det pågående arbeid med et generelt underholds krav ved familiegjenforening, om å legge vekt på en helhetlig økonomisk vur-

dering. I denne sammenheng ber Stortinget Regjeringen om også å vurdere en økning av beløpets størrelse.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti bifaltes med 57 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.59.35)

Votering i sak nr. 16

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Heikki Holmås på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 14. desember 2004:

«Stortinget ber Regjeringen avskaffe underholds kravet i forbindelse med familiegjenforening for flyktninger med opphold på humanitært grunnlag.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 80 mot 20 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.00.10)

S a k n r. 1 7*Referat*

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 14.05.
